

*Oslavy chrámového sviatku sv. proroka Eliáša v Bajerovciach
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelií*

Oslavy chrámového sviatku sv. apoštolov Petra a Pavla vo Vyšnej Jablonke

Odkaz
sv. Cyrila
a Metoda

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Заповіт
св. Кирила
і Мефодія

Roč. LXVII/2021 ISSN 0139-9012

08/2021

*Oslavy chrámového sviatku Svätej Trojice v Stakčine
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelíí*

*Oslavy chrámového sviatku Narodenia sv. Jána Krstiteľa v Šamudovciach
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelíí*

*Oslavy na počesť Krásnobrodskej ikony Bohorodičky v Krásnom Brode
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelíí*

*Oslavy chrámového sviatku sv. Rastislava, kniežata veľkomoravského v Podhorodí
Chod okolo chrámu s čítaním Evanjelíí*

Slovo na 6. nedeľu po Päťdesiatnici - uzdravenie ochrnutého

Evanjeliový úryvok o uzdravení ochrnutého človeka (Mt 9,1-8) nachádzame aj v Lukášovom (Lk 5,17-26) a v Markovom Evanjeliu. Ten ho uvádza v časti Isusových piatich kontroverzií (Mk 2,1–3,6) so židovskými náboženskými predstaviteľmi. Tento oddiel môžeme z hľadiska zachovávanía Zákona prirovnať k Isusovej „reči na hore“ v Matúšovom Evanjeliu (Mt kap. 5–7). Oba tieto oddiely ukazujú, čo odlišuje Isusových učeníkov od judaizmu a prinášajú zvest' o oslobodení človeka z otrockej služby Zákona. Príbeh obsahuje dve témy, resp. Isusove činnosti, ktoré na seba nadväzujú a vzájomne sa dopĺňajú (uzdravenie z choroby a odpustenie hriechov). Ich cieľom je ukázať na jednej strane Isusovo Božstvo (moc odpúšťať hriechy, ktorá náleží jedine Bohu) a na druhej strane Jeho misiu, ktorou je v prvom rade oslobodiť človeka z moci hriechu! **Isusova moc uzdravovať telesné choroby tak len slúži tomuto hlavnému cieľu Isusovej misie, je len podporným dôkazom Isusovej moci, hlavné je uzdravovať srdce človeka z hriechu.** Marek uvádza, že príbeh začína inou dôležitou Isusovou činnosťou, ohlasovaním slova. Ohlasovanie Božieho slova o príchode a povahe Božieho kráľovstva, a ako možno mať na ňom účasť, je centrom Christovej činnosti – všetky ostatné Isusove činnosti sú v službe ohlasovania Slova o Božom Kráľovstve. **To, čo uzdravuje z chorôb či z hriechov, je Isusovo slovo, v ktorom je prítomná moc Božieho Kráľovstva.** Christovo slovo je také mocné nielen preto, že Božie slovo je mocné, ale že On sám je vtelené Slovo Otca. Zvláštny spôsob, akým sa paralytický človek s pomocou svojich priateľov dostáva pred Isusa s túžbou po uzdravení, zaznamenáva okrem Marka len Lukáš: „**Tu muži priniesli na nosidlách človeka, ktorý bol ochrnutý, a pokúšali sa dostať ho dovnútra a položiť pred Neho. Ale keď pre zástup nenašli priechod, kadiaľ by ho vniesli, vyšli na strechu a cez povalu ho na lôžku spustili priamo pred Isusa**“ (Lk 5,18-19). Matúš jednoducho konštatuje, že k Isusovi priniesli ochrnutého človeka, ktorý ležal na lôžku (Mt 9, 2). Evanjelista Marek zaznamenáva, že muži museli strechu „**odkryť**“. Jednalo sa o odkrytie trvalého poklopu na povale, ktorým sa vychádzalo z domu na strechu. Bez ohľadu na spôsob, akým sa tento človek dostal pred Isusa, muselo ísť na jednej strane o vynaliezavú akciu, ktorá zrejme nebola možná bez vedomého súhlasu či skôr žiadosti ochrnutého človeka. Bez tejto vedomej spolupráce by mu ani Isus zrejme nemohol odpustiť hriechy; odpustenie sa totiž dáva len tomu, kto po ňom túži a zvyčajne to aj navonok prejaví. Teda ak Isus pozitívne reaguje na „ich vieru“, netreba tu teda vidieť iba vieru „nosičov“ ochrnutého, ale aj samotného ochrnutého. **Isusova reakcia na ich vieru je ale prekvapujúca pre všetkých,**

ktorí očakávali len rýchle uzdravenie.

Isus namiesto „**Vstaň a chod**“ hovorí ochrnutému: „**Synu, odpúšťajú sa ti hriechy**“.

Príbeh nečakane mení tému aj štýl a z príbehu zázračného uzdravenia sa mení na teologický spor o moci odpúšťať hriechy. Podľa názoru tej doby choroba je Božím súdom nad hriešnym človekom. Tým, že Isus chorému najprv odpúšťa hriechy a až následne ho uzdravuje akoby toto potvrdzoval. Isusov zámer v skutočnosti nie je poukázať na to, že uzdravenie môže nasledovať až po pokání, ale že samotné uzdravenie bez pokánia a bez snahy o oslobodenie z moci hriechu neprinesie človeku skutočný ošoh. Odpustenie hriechov (a teda večná spása) je skrátka v Božom konaní vždy na prvom mieste, bez ohľadu na to, či to človeku prinesie alebo

neprinesie aj telesné uzdravenie, pretože aj cieľom telesného uzdravenia je hlavne priviesť človeka k pokáníu a k vďačnosti za Božiu lásku, ktorú mu Boh prejavil uzdravením a na ktorú treba odpovedať službou Bohu a bližným. Následná teologická námietka zákoníkov (na ktorú si pomysleli vo svojom vnútri) voči Isusovmu konaniu, t.j. nárokovaniu si moci odpúšťať hriechy (pretože je Bohom Synom): „**Čo to tento hovorí? Rúha sa! Kto môže okrem Boha odpúšťať hriechy?**“, je odkrytá Isusom verejne, pretože On pozná aj ľudské myšlienky. Zákoníkom však nemuselo ísť v prvom rade o to, že by si Isus nárokoval božskú moc (teda by sa podľa nich dopustil hriechu rúhania, ktorý sa podľa Mojžišovho zákona trestal smrťou, por. Lv 24,14), a z ktorého práve bol Isus napokon aj obvinený aj pred Sanhedrinom (por. Mt 26,65), ale že si skrátka nárokoval kňazskú moc deklarovať odpustenie hriechov od Boha (ktorú vždy vyhlasoval len židovský kňaz a to po prinesení patričnej starozákonnej obety – por. 3 Mjz 1,4; 5,18; 16,6; 4 Mjz 28, 22).

V tomto príbehu teda môžeme vidieť aj predzvesť Isusovej veľkňazskej sebaobety Božieho Baránka na odpustenie hriechov celého sveta, ktorú aj neskoršie vykonal na kríži. Isus túto diskusiu so zákoníkmi končí napokon priamym oznámením, že Syn človeka má na Zemi moc odpúšťať hriechy, a pravdivosť tohto vyhlásenia práve následne potvrdzuje uzdravením ochrnutého. Ak by to totiž nebolo v súlade s vôľou Boha, ochrnutý by nebol ozdravel! Prítomný obyčajný ľud (na rozdiel od zákoníkov) správne pochopil Isusovo konanie a vebil Boha Otca. Keby bol totiž Isus rúhačom (ako tvrdili zákoníci) snažil by sa prisvojiť si nielen Božiu moc, ale aj Božiu slávu, avšak Jeho skutky smerovali vždy len k väčšej Božej sláve Boha Otca, čo prítomný ľud aj vedel veľmi dobre rozlíšiť a aj to jasne oslavou Jediného pravého Boha skutočne rozlíšil.

-SHB-

7. nedeľa po Zostúpení Svätého Ducha

Drahí bratia a sestry!

V dnešnom čítaní z listu k Rimanom apoštol Pavol pripomína rímskym kresťanom, aby **tí, ktorí sú silní vo viere, tolerovali slabosti iných**. Nie aby sa nad nich vyvyšovali, ale aby im pomáhali.

Tak je to aj v súčasnosti. Veľakrát som mal pocit, že tí, ktorí viac vedia, ktorí majú silnejšiu vieru, akoby sa povyšovali nad tých, ktorí sú vo viere slabší. Dokonca zachádzajú tak ďaleko, že sa slabšieho snažia naprávať s hnevom, nie láskou. Keď som bol na Ukrajine, videl som, ako starénka v chráme, isto v dobrej viere, druhých upozorňovala, ako sa majú správne žehnať a ako sa správať. Robila to, aj keď videla, že tí veriaci boli v spoločnosti duchovného, dokonca boli pravoslávni. Asi nepoznali miestne "zvyky a tradície". Lenže Iesus Christos, ako je v liste Rimanom napísané, nemal záľubu sám v sebe. Čo z toho, že dodržiavame všetky pravidlá, nariadenia a odporúčania vo vzťahu k sebe, keď nám chýba láska? Veľakrát sklzneme do extrému, často z dôvodu, aby sme formálne vykonali nejaký úkon, modlitbu, ale bez lásky. A týka sa to aj duchovných osôb. Sám som zažil situáciu, keď môj oltárny brat nesúhlasil s postupom, ktorý som zvolil. Namiesto vysvetlenia prečo sa to takto nedá, prečo sa nevzťahuje ikonómia aj na túto situáciu, začal citovať kánony. Ako keby sa z nás postupom času vytrácala ľudskosť. Ako keby sme boli len naprogramovanými robotmi. Toto musíš a toto nesmieš! Žiadna polemika sa nepripúšťa. Musí to byť len a len podľa mňa. **Christos nás prijíma takých, akí sme**. S nami ľuďmi má Hospodin Boh nekonečnú trpezlivosť. Nebolo by teda správne, keby aj my, veriaci, sme zdieľali medzi sebou trpezlivosť, alebo prijali skutočnosť, že nemusia s nami všetci súhlasiť? Ale to, že niekto s nami nesúhlasí, nie je zlé. Jednoducho ten druhý má svoj názor. Nestotožňujem sa s jeho názorom, ale neberiem toho druhého ako nepriateľa. Stretávam sa s ľuďmi, ktorí vás automaticky, keď s nimi plne nesúhlasíte, zaradia do kategórie nepriateľ. Ale tak to nie je. Jednoducho mám na nejakú vec odlišný názor. Neberiem mu jeho názor, ale ja mám svoj. A to nám vôbec nebráni spolu ďalej spolupracovať. To je pravé umenie, byť človekom a akceptovať aj druhých. To je ľudskosť.

V teologicko-lidskej rovine máme ľudí milovať. Nenávidieť máme ich (aj svoje) hriechy. Pokiaľ bližní nevidia svoje hriechy a neobmedzuje tým druhých, môžeme ho na nich kamarátsky upozorniť. Ale ne snažme sa ho meniť. Možno takúto činnosť videl práve u mňa. Preto, drahí bratia a sestry, **nesúdme, aby sme neboli súdení**. Snažme sa s láskou a trpezlivosťou znášať

slabosti iných, a Boh ako hovorí apoštol Pavol „**trpezlivosti a útechy nech nám dá byť jednomyselnými medzi sebou podľa Iisusa Christa, aby sme jednou myslou a jednými ústami oslavovali Boha a Otca nášho Pána Iisusa Christa**“ (Rim 15, 5-6).

Amiň!

Jerej Dušan Skonc

Slovo k 9. nedeli po Päťdesiatnici - Isus kráča po mori

Každý z nás si uvedomujeme, ako je pre nás dôležité, aby sme vždy znova počúvali Iisusa Christa a hlbšie Ho poznávali prostredníctvom evanjelií. Všetky evanjeliá svedčia o tom, kto je Isus Christos. Aj v dnešnom evanjeliu podľa sv. apoštola a evanjelistu Matúša nachádzame svedectvo o udalosti, pri ktorej Isus Christos vyslovil iba jednoduchú vetu: „**Ja Som**“. Samotná udalosť obsahuje v sebe poslanstvo, ktoré odpovedá na našu otázku: „Kto si, Pane?“ zároveň nás privádza o prostredia Genezaretského jazera v severnej časti Svätej zeme. Jazero pre svoju veľkosť je v evanjeliách označované ako more. Opísaná udalosť sa stala na jar, krátko pred židovskou Veľkou nocou (porov. Jn 6,4). Učenci zišli k brehu Genezaretského jazera a pripravili sa, aby mohli spoločne preplávať na lodi na druhý breh. Evanjelista poznamenáva, že sa zvečerilo. Učenci mali za sebou deň bohatý na nové a vážne skúsenosti. Počas dňa pozorovali Isusa, ako sa venoval veľkému zástupu ľudí (Mt 14,13-14) a ako pre tento zástup rozmnožil chlieb (Mt 14,15-21). Pozorovali, ako títo ľudia, telesne nasýtení, boli nadšení nad zázračným rozmnožením chleba (ba, ako hovorí evanjelista Ján „chceli sa Ho zmocniť a urobiť Ho kráľom“), aj z tohto dôvodu Isus radšej rozpustil zástupy (Mt 14,22) a prikázal apoštolom zísť dolu k jazeru a preplaviť sa na druhý breh. On sám sa utiahol do samoty na vrch, aby sa modlil. Učenci poslúchli Iisusa, zišli k jazeru, nastúpili na loď a vydali sa po jazere na cestu na druhý breh.

Evanjelista Matúš pripomína, že sa už zotmelo. V evanjeliu nie je nikdy použité slovo „tma“ (skotia) len v prirodzenom materiálnom význame. Na všetkých miestach, kde sa toto slovo evanjeliu objavuje (Jn 1,5; 6,17; 8,12; 12,35,46; 20,1), chce poukázať aj na niečo duchovné. V našom texte je ťažká duchovná situácia (učenici tápu v tme) ešte zdôraznená údajmi o rozbúrenom mori a o neprítomnosti Isusa pri učeníkoch. Učeníci veslovali a dostali sa do vzdialenosti dvadsaťpäť až tridsať stádií od brehu. Jeden „stadion“ bola stará grécka mierka vzdialenosti a predstavovala približne 178 metrov. Boli teda štyri a pol až päť kilometrov od brehu. Keď zoberieme, že Genezaretské jazero má vo svojej najväčšej šírke 61 stadií a 109 stadií dĺžky, nachádzali sa približne v strede jazera. Učeníci teda napredovali na ceste na druhý breh, ale veslovanie bolo namáhavé, sťažoval ho protivietor aj vlny, ktoré vietor vytváral. Vtedy sa k nim mimoriadnym spôsobom priblížil Isus. Evanjelista zapísal, že učenici videli Isusa kráčať po mori a blížiť sa k lodi.

Kráčanie po mori nie je prirodzene možné pre človeka. Vo Svätom Písme Starého Zákona opakovane nachádzame vyjadrenia, ktoré pripisujú nadvládu nad všetkými živlami Stvoriteľovi, Bohu. Žalmista poeticky ospevuje oslobodenie vyvoleného národa z Egypta ako Božie pôsobenie nasledovne: **„Tvoja cesta (Bože) vedie cez more a cez veľké vody tvoje chodníky,**

ale Tvoje stopy nikde nebadat“ (Ž 77,13,16-17,20). Učeníci boli v mimoriadnej situácii, nachádzali sa v tme, zápasili s protivetrom a vlnami a spozorovali Isusa, ako kráča na Boží spôsob po rozbúrenej vode a nezanecháva stopy. Zľakli sa a kričali. Ale o chvíľu sa im prihovril Isus osobitným spôsobom: **„Ja som“** a **„nebojte sa“** (Mt 14, 27). Pre nás sa môže vyjadrenie „Ja som“ zdať ako bežný spôsob predstavenia sa osobám, ktoré nás už dobre poznajú. Ale pre učeníkov, ako príslušníkov židovského národa Starého Zákona, zaznievajú tieto slová predovšetkým v súvisi s Písmom Starého Zákona. Kniha Exodus 3,14 predstavuje scénu **„horiaceho kra“**, z ktorého Boh volá Mojžiša a on sa potom tohto volajúceho Boha pýta: **„Ako sa voláš?“** Ako odpoveď dostane tajomné meno **„Y(e)H(o)W(a)H“**, ktorého význam vysvetľuje Boh: **„Ja Som, ktorý Som.“** Boh sám seba jednoducho označuje ako „Ja Som“. On jednoducho jestvuje, je Bohom, ktorý bol, je a bude – stále jestvujúci (od večnosti až na večnosť); **ostatní ľudskí „bohovia“ neexistujú, a sú iba vymyslení!** Teda nie je to vlastné meno Boha (ako napríklad Stanislav), aby sme

museli hovoriť o Bohu vždy ako o „Jahvem“, pretože meno osobe dávame vtedy, ak je ich viac, aby sme ich rozlíšili! Ak je jeden, stačí hovoriť Boh. Veď aj Židia v texte Starého Zákona ak prišli v texte na tetragram YHWH, nečítali to z úcty k Bohu ako Jahve, ale vkladali slovo „Adonai“ - teda „Pán“, či Hospodin. Takisto, z úcty k Nemu, majú už automaticky kresťania v texte Biblie „Jahve“ napísané ako Pán! Odvtedy, čo z horiaceho kríka zaznelo Božie „**Ja Som, ktorý Som**“ (Ex 3,14), malo pre uši veriaceho Žida každé vyjadrenie „Ja Som“ zvuk Božieho hlasu. Isus sa teda predstavil ako Boh, Pán nad všetkým jestvujúcim, teda aj nad rozbúrenými vodami, preto posilnil učeníkov výzvou „nebojte sa“. Od okamihu ako s topiacim sa maloverným Petrom vstúpili do loďky, je situácia víťazne tichá a loďka s učeníkmi dorazila v pokoji na druhý breh! Tak aj my, **ak máme vždy pri sebe Christa, môžeme byť úplne pokojní**. Nič nám nehrozí! On nás v bezpečí cez všetky búrky a vlnobytia života dovedie do cieľa našej životnej cesty - do večného prístavu nebeského Kráľovstva.

-SHB-

ODSUDZOVANIE

Ak to závisí od teba, hlavne zachovávaj pokoj so svojimi blížnymi. Povedz si, že sa tam spolu zišli rôzne choré osoby, lebo tak to je. Ku každému sa preto treba chovať tak, ako sa chovajú v nemocnici. Tam, to jest v nemocnici, nenadávajú, keď má niekto choré pľúca, srdce, brucho, a nehovoria: „Ach, ty slepá darebáčka, aha, máš choré oči!“ Preto by ste si vzájomne nemali nadávať, ale svoje choroby duše trpezlivo znášať a vzájomne sa ľutovať. Apoštol Pavol hovorí: „**Neste si navzájom bremená, a tak naplníte zákon Christov**“ (Gal 6, 2).

Pre namyslenosť, pýchu alebo neustále zlé odsudzovanie blížnych je dopustené, aby človek padol. Príznakom uvedomenia si svojich hriechov a kajania sa z nich je neodsudzovanie blížnych.

Veľmi ťa prosím, nikoho neodsudzuj, preto sa snaž o nikom nič nehovoriť, ani zlé, ani dobré. Je to ten najľahší spôsob, ako nebyť odsúdený v budúcom živote. Lebo Spasiteľ Isus Christos sľúbil: „**Nesúďte, a nebudete súdení! Neodsudzujte a nebudete odsúdení!**“ (Lk 6, 37).

Jeden človek, mních, žil veľmi lajdácky, no keď zomieral, prežíval duchovnú radosť a smrti sa vôbec nebál. Keď sa ho starci začali pýtať, aké tajné cnosti má, že zomiera ako veľký spravodlivý, odpovedal im: „Pán mi oznámil, že všetko mi odpúšťa a neodsudzuje pre moje hriechy, lebo ja sám som nikoho neodsudzoval“. Hľa, aj ty choď touto ľahkou cestou. Keď aspoň trochu sami seba spoznáte, pochopíte svoju bezmocnosť byť takým, akým by ste mali byť, potom prestanete kohokoľvek odsudzovať alebo ním dokonca pohrdať. V nemocniciach sa ľudia pre svoje choroby vzájomne neodsudzujú. My všetci sme postihnutí duševnými chorobami – hriechmi. **(Igumen Nikon Vorobjov)**

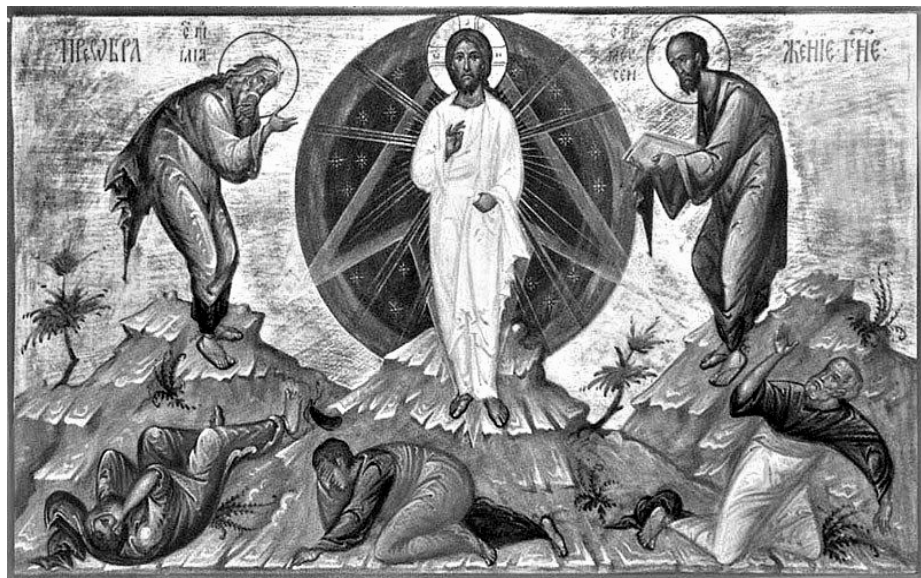
PREOBRAZENIE ISUSA CHRISTA NA HORE TÁBOR (O ikone sviatku)

Sviatok Preobrazenia Isusa Christa na hore Tábor je výnimočnou udalosťou pre každého veriaceho človeka. Hovorí totiž o podstate nášho kresťanského snaženia sa – o preobrazení nášho života v duchu učenia Evanjelia. Naše vnútorné preobrazenie, naša premena v myslení, slovách aj konaní, premena od starého človeka k novému, od hriešneho a vášnivého k svätému a cnostnému, je tým východiskom, ktorým môžeme dosiahnuť večný život v nebeskom Kráľovstve. Sviatok Preobrazenia si pripomíname 6./19. augusta.

Ikonoграфия je zobrazením a aj nositeľkou cirkevnej tradície a teológie. Ikona je svedectvom prítomnosti Božieho kráľovstva medzi nami, t.j. v Christovej Cirkvi. Sviatok Preobrazenia má v nej významné postavenie a vzhľadom na svoju dôležitú úlohu v Cirkvi sa stal populárnou témou v pravoslávnej kresťanskej ikonografii. O udalosti preobrazenia Spasiteľa nášho Isusa Christa hovoria traja evanjelisti – Matúš, Marek a Lukáš.

U Matúša čítame: „**A po šiestich dňoch berie Isus Petra, Jakuba a jeho brata Jána a vyvádza ich na vysokú horu do samoty. A preobrazil sa pred nimi: tvár Mu zažiarila ako slnko a Jeho rúcha zbeleli ako svetlo. A hľa, ukázali sa im Mojžiš a Eliáš a zhovárali sa s Ním. Odpovedajúc Isusovi Peter povedal: „Hospodine, dobre je nám byť tu. Ak chceš, urobíme tu tri stany: Tebe jeden, aj Mojžišovi jeden a jeden Eliášovi.“ Kým ešte (Peter) hovoril, hľa, zahalil ich svetlý oblak a vtom z oblaku prehovoril hlas: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie; Jeho počúvajte“. A keď to učeníci počuli, padli na svoju tvár a veľmi sa vystrašili. I pristúpil k nim, dotkol sa ich a povedal im: „Vstaňte a nebojte sa!“ A keď zdvihli oči, nevideli nikoho, iba Isusa. A keď zostupovali z vrchu, Isus im prikázal hovoriac: „Nikomu nepovedzte o videní, kým Syn človeka nevstane z mŕtvych““ (Mt 17, 1–9).**

Ostatní dvaja evanjelisti podávajú príbeh podobne, doplňujú niektoré detaily. Napríklad o žiarivosti rúcha píše apoštol Marek takto: „**Zažiarili a boli také veľmi biele ako sneh, že by ich nijaký bielič na zemi nemohol tak vybieliť“** (Mk 9, 3). Kým evanjelista Matúš mlčí o obsahu rozhovoru prorokov Mojžiša a Eliáša s Christom, evanjelista Lukáš prezráda niekoľkými slovami, o čom sa spolu zhovárali: „**Hovorili o Jeho odchode, ktorý sa mal dokonat' v Jeruzaleme“** (Lk 9, 31), čiže o posledných dňoch Spasiteľa a zavŕšení Jeho vykupiteľského diela.

Udalosť Preobrazenia sa odohrala šesť dní po Christových slovách o posledných dňoch, Poslednom súde a Jeho druhom príchode. Neodohrala sa pred očami mnohých ľudí, Spasiteľ si vybral len troch svojich učeníkov: Petra, Jakuba a Jána. Preobrazenie bolo pre učeníkov potvrdením Božskej prirodzenosti Isusa Christa, odkrytím slávy Jeho Božstva. Ak sa chceli na ňom zúčastniť, museli prejsť s Christom namáhavú cestu na vrchol hory Tábor. Tam sa pred nimi preobrazil. Ako svedkovia tejto udalosti a ďalší dôkaz Christovho Božského pôvodu sa pri Spasiteľovi zjavili proroci Mojžiš a Eliáš. Mojžiš ako zástupca už zosnulých a Eliáš ako zástupca všetkých žijúcich, keďže neokúsil smrti a bol počas života vzatý na nebo. Preto apoštoli dostali aj ďalšie poučenie – u Boha niet mŕtvych, všetci (žijúci aj zosnutí) sú pre Boha živí (Lk 20, 38). Mojžiš a Eliáš tu predstavujú Zákon a prorokov, ktorých naplnenie sa udialo v osobe Bohočloveka Christa.

Najstaršia zachovaná ikona Preobrazenia sa nachádza v monastieri sv. Kataríny na Sinaji, na mieste, ktoré je kvôli svojej izolácii ochrancom mnohých starobyľých ikon. V apside hlavného chrámu je mozaika Preobrazenia, ktorá sa datuje do polovice šiesteho storočia.

Ikongrafia sviatku mala spočiatku symbolický charakter – ranokresťanský duch symboliky. Namiesto priameho zobrazenia Christa sa na ikone nachádzal jednoduchý kríž v kruhu mnohých hviezd, po stranách kríža boli napísané dve grécke písmená (alfa a omega) ako poukazanie na osobu Spasiteľa. Po stranách kríža boli zobrazené aj postavy znázorňujúce prorokov Mojžiša a Eliáša, nad krížom bola zobrazená dľaň – symbol Boha –Otca. V spodnej časti kompozície bola zobrazená hora Tábor a tri baránky ako symbolické zobrazenie apoštolov Petra, Jakuba a Jána.

Keď sa ranokresťanský symbolizmus postupom času z ikonografie odstránil a ikonopisci začali zobrazovať Isusa Christa priamo, vytvoril sa aj kánon ikony sviatku Preobrazenia, ktorý do dnešných dní nebol výraznejšie zmenený. **Centrom ikony je postava Isusa Christa. Jeho odev je úplne svetlý – biely, žiariaci a vôkol Neho je zobrazená mandorla, t.j. kruh slávy Božstva**, ktorý má niekoľko odtieňov modrej farby od tmavej vo vnútri po najsvetlejšiu pri okraji (mandorla môže mať tvar kruhu alebo elipsy so zaostrenými uhlami hore a dole). Tieto farebné odtiene mandorly symbolizujú pravoslávnu teologickú koncepciu, že podľa podstaty Boha poznať nemožno, poznávať Ho môžeme podľa Jeho prejavov v starostlivosti o stvorený svet. Najtmavšia farba (symbol nepoodhaleného tajomstva) je preto k postave Christa najbližšie a najsvetlejšia najďalej. V nimbe Christa je vpísaný kríž a po stranách nimbu ikonopisecká skratka Jeho mena – IC XC. Zľava, po pravici Christa, stojí prorok Eliáš, sprava, po ľavici, stojí prorok Mojžiš, ktorý často drží v rukách dosky s desiatimi Božimi prikázaniami alebo knihu (kódex) ako symbol Božieho zákona, ktorý ľuďom sprostredkoval svojimi spismi. Všetky tri postavy (Christos, Mojžiš a Eliáš) stoja na vrchoch.

Z mandorly často vychádzajú tri lúče, ktoré smerujú k tváram troch apoštolov. Tromi lúčmi svetla ikonopisec vŕaha troch apoštolov a tiež nás do oslnivého svetla, ktoré obklopuje Isusa. Týmto nám ikonopisec predstavuje pravoslávne učenie, že preobrazenie nie je len minulosťou, o ktorej niektorí apoštolí svedčia, ale proces, na ktorom by sme sa mali všetci zúčastniť.

Apoštolí sú zobrazení v stave úžasu, duchovného vytrženia – odvracajú svoje tváre, zakrývajú si oči – nemohli zniesť žiaru Christovho Božstva. Preto aj tropar sviatku hovorí, že apoštolí videli Christovu slávu tak, ako mohli – ako to boli schopní ako slabí ľudia. Apoštol Peter sa zvyčajne zobrazuje s rukou pozdvihnutou smerom k Christovi a poukazuje na Christa ako na Božieho Syna.

Hora, na ktorej sa uskutočnilo Preobrazenie, bola hora Tábor. Dosvedčuje to množstvo bohoslužobných textov a diel svätých otcov. Sväté Písmo svedčí, že hora alebo hory zohrávajú dôležitú úlohu v Božom zjavení a aj v histórii spásy ľudského rodu. Mojžiš vystúpil na vrch Sinaj, aby prijal Desatoro prikázaní a hovoril s Bohom v oblaku božskej slávy (2Mjž 24, 12–18, 2Mjž 33, 11–23, 34, 4–6.8). Eliášovi bolo povedané, aby vystúpil na horu Chóreb (pravdepodobne iné označenie pre Sinaj), kde počul hlas Boha v „jemnom vánku“. Proroci Eliáš a Mojžiš, ktorí sa rozprávali s Bohom už v Starom Zákone, sa rozprávajú s Isusom aj teraz pri udalosti Jeho Preobrazenia a to tiež potvrdzuje Jeho Božstvo. Prorok Mojžiš je zobrazený s knihou, ktorá predstavuje Tóru, t.j. Zákon. Prorok Eliáš je zvyčajne odetý v srsti, pripomínajúc svätého Jána Krstiteľa, a teda všetkých prorokov. Na niektorých ikonách môžu byť umiestnené ešte dve kompozície: Christos s učeníkmi vystupujúci na horu a potom zostupujúci.

Protodiakon Ján Husár

Pravá a skutočná viera sa nespolieha na svoje sily, ale hľadá pomoc u Boha

Na 9. nedeľu po Päťdesiatnici pripadá čítanie zo Svätého Písma, a to z Matúšovho Evanjelia, v ktorom sa opisuje zázrak nášho Spasiteľa Isusa Christa, keď kráča po Galilejskom mori. Je to druhý zázrak na tomto mori, ktorý Chistos učinil, ktorý je zapísaný vo Svätom Písme.

Pri prvom zázraku učeníci zobudili Christa, prosili Ho o záchranu a On pohrozil moru a vetru, ktoré sa utíšili. Obe udalosti majú toho mnoho spoločného. V prvom rade „akoby neprítomnosť“ Christa, silný vietor, ktorý spôsobil to, že veľké vlny zmietali s loďkou. Tu je dobre poznamenať, že pod „loďkou“ si netreba predstavovať nejaký malý čln ale loď, cca 3 metre širokú a 5 metrov dlhú. Ďalším spoločným znakom je strach rybárov o svoje životy, čo len potvrdzuje, že búrka bola veľká, keď skúsení rybári prosia tesára o záchranu. Tieto udalosti spájajú aj podobné Christove slová o malovernosti, po ktorých nastáva utíšenie búrky, pokoj a hlboké ticho. Nakoniec je tu obdiv a vyznanie, že Christos je Božím Synom.

Nie je to len zázrak Christa, ale vidíme tu aj prvý zázrak apoštola Petra, a zároveň je to aj prvý moment, kedy aj učeníci videli robiť zázraky jedného spomedzi seba. Ako pri mnohých iných situáciách, sa aj tu prejavuje typická, energická povaha apoštola Petra, ktorý keď počul Christa hovoriť: **„Vzmužte sa! Ja som to! Nebojte sa!“** (Mt 14, 27) neváhal, posilnený aj predchádzajúcim zázrakom, keď Isus Christos nasýtil 5 000 ľudí, prosil učiteľa aby mu dovolil ísť k nemu. V tejto prosbe Petra vidíme jeho veľkú vieru, ktorá je potvrdená tým, že oddaný učeník nepozera na to, že sú tam vlny, nebezpečenstvo a rozbúrené more. Peter prosil Spasiteľa kvôli tomu, že si veľmi dobre uvedomoval, že chodenie po mori nie je možné, no pamätajúc na slová Spasiteľa Natanielovi: **„uvidíš väčšie veci ako tieto“** (Jn 1, 50) odvážne vystúpil z loďky a kráčal po mori.

Druhá prosba Petra bola: **„Pane zachráň ma“**, a to keď sa zľakol silného vetra a začal sa topiť. Obe tieto prosby sú zároveň aj modlitbami. Na tejto záchrane Petra vidíme ilustráciu ako Christos môže zachrániť každého jedného z nás. Problémy boli, sú a problémy aj budú. Aj dnes sa ľudstvo topí vo vlnách strachu. Jedni sa spoliehajú na vlastné sily alebo na iných ľudí. Vid' súčasná situácia, keď sa mnoho z nás spolieha na predstaviteľov štátu, lekárov, vedcov, čo je správne a aj pochopiteľné. Ale na druhej strane by sme v prvom rade mali prosiť Boha o našu záchranu. Mnohí ho aj prosíme, ale keď príde väčšia vlna, zapochybujeme podobne ako Peter. Iní zase máme pocit, že Boh nás nepočuje „nie a nie ho zobudiť“ alebo, že sa modlí sám na hore a je od nás ďaleko. No Evanjelium

dnešnej nedele nás ubezpečuje, že **Christos nás počuje**. Keď učeníci boli v loďke na rozbúrenom mori, Isus nebol s nimi, lebo sa modlil na hore, a keby nie búrky, možno by sa preplavil do Genezaretu až na druhý deň. No keď vedel, že učeníci sú v nebezpečenstve, neváhal a priamo cez vlny im šiel na pomoc. Samozrejme On ako Boh mohol búrke pohroziť a ona by sa utíšila rovnako ako predtým, ale neurobil to kvôli tomu, aby učeníci, rybári, videli zázrak v takej situácii, ktorá im bola známa.

„Pane zachráň ma.“ Tieto tri slová zachránili Petra a zachraňujú dnes mnohých, ktorí si uvedomujú svoju nemohúcnosť. Verme našej modlitbe a nebojme sa vystúpiť „z loďky strachu“, lebo ináč nám

Boh nemôže dať, a to na základe slobodnej vôle, schopnosť prekonávať naše problémy, ktoré sa častokrát zdajú neprekonateľné. Ale keď to dokážeme a ostatní uvidia našu smelosť, budeme im veľkým príkladom a aj oni budú vyznávať, že Christos je Syn Boží. Lebo nie iba Peter vyznal Christa, ale spoločne všetci, čo tam boli a to na základe zázraku a záchrany Petra.

Nech táto udalosť, tento zázrak Christa, nám pomôže uvidieť Ho, nie ako príznak ale ako Všemohúceho Boha, a v každej chvíli mu dôverovať, spoliehať sa na Neho a nebať sa ísť po vode vtedy, kedy je to potrebné. Amíň.

Jerej Radoslav Paisij Lupjan

Svet a život vo svete

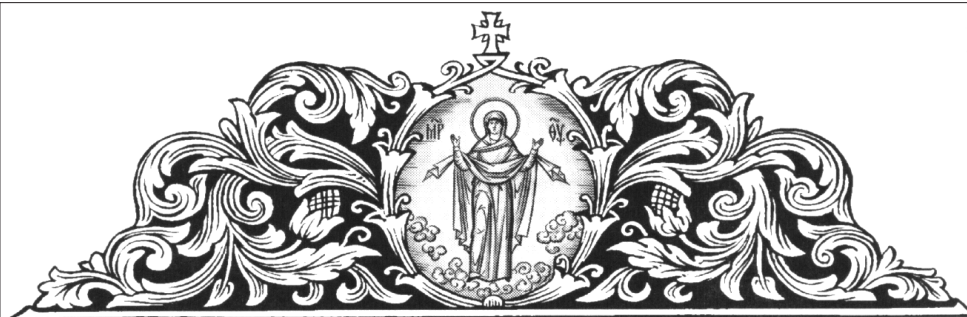
Kto tu (v tomto svete) hľadá pokoj, v tom nemôže prebývať Duch Boží. **(Schiigumen Savva Pskovso-Pečerský)**

Nemaj náklonnosť nielen k pokrmu a nápoju, k odevu a priestrannému a ozdobenému príbytku, k bohatým domácim potrebám, ani k svojmu zdraviu, dokonca k svojmu životu nemaj ani najmenšej náklonnosti, odovzdaj svoj život do Pánovej vôle. Náklonnosť k dočasnému životu, k zdraviu vedie k mnohým odklonom od Božích prikázaní, k zhovievavosti tela, k porušeniu pôstov, k odklonu od svedomitého plnenia povinnosti slúženia, k sklúčenosti, netrpezlivosti, podráždenosti. **(Sv. Ján Kronšadtský)**

Pokušenia sveta nikdy neprestávajú, dokiaľ svet je tým, čím je. **(Sv. Filaret, metropolita moskovský)**

Ľudský strach má byť premáhaný Božím strachom. **(Prot. P. Sokolov)**

Zosnutie Presvätej Bohorodičky

Zosnutie (Uspenije) Presvätej Bohorodičky je jedným z dvanástich veľkých sviatkov Pravoslávnej cirkvi. Sviatok oslavuje Máriino Zosnutie (teda pozemskú smrť), Jej prenesenie Isusom Christom a anjelmi do nebies (Nanebovzatie) a Jej oslávenie v nebesiach ako Kráľovnej nebies (Carice nebesnaja). Sviatok predkladá Presvätú Bohorodičku Vždypannu (Prisnođivu) Máriu ako vzor cesty, ktorú má každý kresťan prejsť pri prijímaní spásonosného tajomstva Isusa Christa. V bohoslužobných textoch sa vyzdvihuje aj úloha Márie ako našej neustálej Príhovorkyne u Svojho Syna Isusa Christa za spásu celého ľudstva. To zdôrazňujú mnohé texty, ktoré sa končia zvolaním, že Boh „**cez Teba preukazuje svetu veľké milosrdenstvo**“ (... podajaj Toboju miru veliju milosť). Sviatok Zosnutia má jeden deň predsviatku (14. augusta) a obdobie po sviatku. Okrem toho, tento bohorodičný sviatok má aj prípravný pôst, ktorý trvá dva týždne a nazýva sa Uspenský pôst. Sviatok má svoje počiatky v ranom kresťanstve. Od konca 6. storočia sa slávi na celom kresťanskom Východe, kedy cisár Maurikios I. stanovil aj dátum slávenia na 15./28. augusta. Sviatku Zosnutia sú zasvätené mnohé pravoslávne chrámy aj na Slovensku. Tropár sviatku vyjadruje v stručnosti hlavné posolstvo sviatku: „**Vo roždestvi divstvo sochranila jesi, vo uspeniji mira neostavila jesi, Bohorodice. Prestavilasja jesi k životu, Mati sušči života; i molitvami Tvojimi izbavljajesi ot smerti duši naša. (Pri pôrode si panenstvo zachovala, pri zosnutí si svet neopustila, Bohorodička. Prešla si do života, ty, ktorá si matkou Života. Svojimi modlitbami oslobodzuješ od smrti naše duše).**“

Prvé zmienky o slávení sviatku Uspenia máme zo 6. storočia. Slávenie sviatku sa spomína v mariánskom hymnuse zloženom Jakubom zo Sarug (+523) a v životopise sv. Teodora z Jeruzalema (+529), tiež v kázni Theoteknosu z Lívie spred roku 600. Cisár Mauricios (582-602) svojím dekrétom prikázal sláviť Uspenie vo všetkých chrámoch byzantského cisárstva. V rovnakom čase v Palestíne sa tento sviatok nevolal Uspenie (Zosnutie), ale Nanebovzatie. Týmto pomenovaním sviatku v Palestíne sa zdôrazňoval fakt, že Bohorodička bola vzatá do neba so vzkrieseným telom. V 7. storočí je sviatok zavedený i v Ríme (pápežom Sergejom), odkiaľ sa rozšíril do celého

sveta. Na Západe tento sviatok je pomenovaný „Nanebovzatie“, zatiaľ čo všade na Východe zostalo pomenovanie: „Uspenie“ (Zosnutie). Najväčšími hymnogrami, ktorí napísali bohoslužby na daný sviatok, sú sv. German z Konštantínopola (+733), sv. Andrej z Kréty (+ okolo 733) a sv. Ján Damascénsky (+749). Od 10. storočia kazatelia majú v oblube poukazovať na to, že tento bohorodičný sviatok uzatvára liturgický rok, zatiaľ čo iný sviatok – Narodenie Presvätej Bohorodičky (8./21. september) ho začína. Takto sa celý liturgický rok vlastne nesie v znamení Bohorodičky.

Sväté písmo nám nič nehovorí o tom, ako sa ukončil pozemský život Bohorodičky. Bohoslužby sa opierajú

o apokryfy, ktoré sú svedkami starodávnej viery a spôsobu myslenia prvých kresťanov. Podľa týchto apokryfov Mária posledné dni života prežila v Jeruzaleme. Archanjel Gabriel jej oznámil, že sa priblížil deň, keď musí opustiť túto zem. Pri jej smrteľnom lôžku sa zhromaždili všetci apoštoli. Pochovali ju v Getsemanskej záhrade. Predtým však, ako opustili Jeruzalem, apoštoli zistili, že hrob je prázdny. Z toho pochopili, že Mária bola vzkriesená svojím Synom a bola prenesená do neba (nanebovzatá), aby tam žila večne s ním. Podľa iných apokryfov na pohrebe Bohorodičky chýbal sv. apoštol Tomáš, ktorý pohreb zmeškal. Keď sa dostavil do Jeruzalema, žiadal apoštolov, aby mu hrob otvorili, aby sa mohol rozlúčiť s Bohorodičkou, no Jej telo už v hrobe nenašli, len Jej nádherne voňajúce pohrebne rúcho. Ba podľa niektorých tradícií, keď sa apoštoli pozreli na nebo, uvideli tam oslávenú Bohorodičku, obklopenú anjeli ako Kráľovnu nebies - Caricu nebesuju.

Bohoslužby sviatku sa sústreďujú na fakt, že Christos tým, že berie so Sebou aj Svoju matku na nebo, opäť potvrdzuje Svoje víťazstvo nad odvekým nepriateľom ľudstva (diablom). Bohorodička tak, vďaka Isusovi Christovi, už ako prvá z ľudí uskutočňuje to, na čo sme boli povolani i my všetci a to na konci vekov - večne, blažene prebývať v Nebeskom kráľovstve. Bohorodička sa stáva našou mimoriadnou Orodovníčkou v nebi.

Po sv. Liturgii v deň sviatku Uspenia Bohorodičky existuje starodávny obyčaj posväcovania kvetov a liečivých bylín. Tradícia sa zakladá pravdepodobne na tom, že keď Presvätá Bohorodička bola vzatá na nebo, jej hrob bol naplnený nebeskou

vôňou a kvetmi (sv. German, I. Homília na Uspenie). Liečivé byliny sú však posväcované i na pamiatku mnohopočetných uzdravení a iných milostí prostredníctvom jej orodovania pred Svojim Synom Isusom Christom (sv. Ján Damascénsky, I. Homília na Uspenie, 13).

V západnej cirkvi až 1. novembra 1950 pápež Pius XII. vyhlásil dogmu viery o Nanebovzatí v tomto znení: „Nepoškrvnená Matka Božia, vždy Panna Mária, ukončiac beh svojho pozemského života, bola vzatá do nebeskej slávy s dušou i telom“ (Konštitúcia „Munificentissimus“. Pravoslávni veriaci totiž Nanebovzatú Bohorodičku uznávajú ako svoju nezastupiteľnú Orodovničku v nebi, našu nebeskú Matku, ktorá sa za nás neustále prihovára u Svojho Syna.

Presvjataja Bohoródice, spasí nás!

-SHB-

USNUTIE PRESVÄTEJ BOHORODIČKY *(O ikone sviatku)*

Sviatok Usnutia Presvätej Bohorodičky je posledným tzv. Bohorodičným sviatkom v cirkevnom bohoslužobnom ročnom cykle. V Pravoslávnej cirkvi patrí Presvätej Bohorodičke veľká úcta, ktorá ako „Lestvica“ (rebrík) poslúžila v diele našej spásy, keď sa práve v jej lone tak nevysloviteľne a tajomne stal Boží Syn človekom, prijal celú ľudskú prirodzenosť.

Pravoslávna ikonografia sviatku Usnutia Presvätej Bohorodičky, ako aj samotný sviatok (historická udalosť i liturgické texty), sa v plnosti zakladajú na svätej Tradícii. Tento sviatok sa začal sláviť v Jeruzalemskej cirkvi veľmi skoro a v šiestom storočí sa už sviatkoval všade. Prvé známe vyobrazenie tohto sviatku pochádza už zo 4. storočia a nachádza sa na hrobke v chráme v meste Zaragoza (Španielsko). Sviatok Usnutia Presvätej Bohorodičky má dva významy: završenie pozemského života Bohorodičky – Usnutie a pochovanie, a Jej väčšie preslávenie – vzkriesenie a nanebovstúpenie aj s jej prečistým telom. Oba významy sú podchytené aj na pravoslávnej ikone Usnutia.

Na ikone vidíme prečisté telo Najsvätejšej Márie po odlúčení jej duše, ako leží na lôžku. Vôkol stoja všetci apoštoli (okrem ap. Tomáša), ktorí vnuknutím Svätého Ducha prišli v tie dni do Jeruzalema a zišli sa v dome apoštola Jána. Toto zázračné privolanie apoštolov, hlásajúcich Božie slovo v rôznych končinách sveta, je na ikonách Usnutia vyobrazené anjelmi letiacimi na oblakoch s apoštolmi alebo anjelmi stojacimi za chrbtom každého apoštola. Svätý apoštol Peter vzdáva česť Jej telu kadidlom. I keď bola Bohorodička bez osobného hriechu, musela sa podriadiť zákonu telesnej smrti, aby ju Isus Christos mohol za krátky čas vzkriesiť k novému večnému životu.

Nad telom Bohorodičky sa nachádza Christos – Spasiteľ, ktorý vo svojich rukách drží Máriinu dušu v podobe zavinutého dieťaťa, čo označuje počiatok jej nového života na nebesiach. Jej duša sa zobrazuje so svätožiarou a je povitá do snehobielych povíjadel. Spasiteľ sa vyobrazuje tak, ako na ikone Jeho svetlého Vzkriesenia, teda v nebeskej sláve (mandorle, žiare), v ktorej sú často zobrazovaní anjeli, ktorí Ho sprevádzajú.

Christos sa javí akoby centrom celej ikony, čo je trochu divné, keďže ide o Usnutie Bohorodičky. No to je len na prvý pohľad. Na ikone narodenia Christa nájdeme tiež takýto jav – centrom ikony je Bohorodička a nie Christos. Nie je to však ani chyba, ani náhoda, že ikonopisci tieto dve ikony (Usnutia Bohorodičky a Narodenia Christa) píšu práve takto. Cez Bohorodičku Boží Syn prijal ľudské telo a prišiel na svet a práve cez Christa sa Bohorodička dostala na nebesia, čo je poukázané centrálnym zobrazením Christa na ikone Usnutia. Črtá sa otázka, prečo dušu Bohorodičky prijal samotný Isus Christos a nie anjeli, ako nás tomu učí Sväté Písmo (Lk 16, 22) a Pravoslávna cirkev. Je to preto, že Bohorodička prežila svoj život v úplnej čistote, bez jediného osobného hriechu a je podľa učenia Cirkvi vyššia než anjeli a tak je pochopiteľné, že jej dušu prijal jej Božský Syn. Je to zároveň krásny príklad Christovej lásky k svojej Matke. Tak ako Ho Bohorodička nosila na svojich rukách, keď bol Isus ešte dieťaťom na Zemi, tak On teraz, ako prejav vďaky, drží jej dušu na svojich rukách, keď je ona ešte „dieťaťom“ na nebesiach.

Na kompozične bohatších ikonách sa ešte nad samotným Christom vyobrazujú ďalší anjeli, ktorí vynášajú telo Prečistej Bohorodičky do otvorených vrát raja, ktoré taktiež pootvárajú ďalší, zväčša dvaja anjeli. A ďalšia skupina anjelov očakáva príchod Božej Matky na nebesia. Na menej detailných ikonách je vo vrchnej časti zobrazený polkruh (v odtieňoch modrej farby od najtmavšej po najsvetlejšiu) symbolizujúci nebesá a dve otvorené krídla dverí.

Súhlasne s Tradíciou sa na ikone vyobrazujú okrem apoštolov a anjelov aj ďalší ľudia – biskupi a ženy. Na ikone chýba apoštol Tomáš. To preto, aby sa všetci prítomní presvedčili o nanebovstúpení Presvätej Bohorodičky aj s jej prečistým telom. Bola to Božia vôľa. Keď apoštol Tomáš prišiel do Jeruzalema, Bohorodička už bola v hrobe tri dni (v Getsemanskej záhrade). Chcel ešte raz uvidieť Matku ich Učiteľa a tak odkryli jej hrob. No jej sväté telo tam už nebolo. Ikonopisci tak na ikonu napísali jedenásť apoštolov,

dvanástym je apoštol Pavol, štyroch (niekedy len dvoch alebo troch) biskupov: Dionýza Areopagitského, Jeroteja Aténskeho, Timoteja a Jakuba, prvého jeruzalemského biskupa (na základe im pripisovaných slov bola zostavená ikonografia sviatku), a niekoľko plačúcich zbožných žien. Takto okolo tela Bohorodičky stojí celá Cirkev – nebeská i pozemská.

Pravoslávna cirkev vidí preslávenie Bohorodičky nie v jej narodení, ale naopak, v Jej vznešenom Usnutí, kedy Božou blahodaťou dosiahla vrchol dokonalosti, svätosť, ktorú je pre človeka možné dosiahnuť. Bohorodička sa stala prvou medzi svätými, ako jedínú ju Christos vydedel zo všeobecného vzkriesenia a Posledného súdu. Jej služba však tým vôbec neskončila. Práve to vyjadruje aj tropár sviatku: „V narodení (Christa) si zachovala panenstvo, v Usnutí si svet neopustila...“

Na ikone Usnutia sa mnohokrát zobrazuje aj udalosť odseknutia rúk anjelom jednému bezbožnému Židovi, ktorý chcel počas pohrebu zneuctiť telo Bohorodičky.

Ikona Usnutia je od prvých dôb (najranejšie známe zobrazenia pochádzajú z 9. st.) rovnaká, menil sa len počet detailov a osôb. Ikona sviatku nechce zvestovať smrť, práve naopak, chce všetkým oznámiť slávny deň narodenia duše do večného života.

Protodiakon Ján Husár

Pokora

Ani nie tak našimi skutkami a askézou sme ospravedlňovaní, ako našou vierou a pokorou dosahujeme spasenie za pomoci blahodate a Božej milosti, hoci všetky skutky zbožnosti a kresťanskej lásky: čítanie, blahé myšlienky, pre dušu užitočné rozhovory, svätá poslušnosť, vďakvyznanie v pokušeniach, súženiach a chorobách, odpustenie krívd – nesú pečať modlitby a príjemnej vône pred Bohom. **(Starec Varnava Getsemanský)**

Nech nikto nepovažuje seba za viac spravodlivého od iného, ale každý nech hľadí na seba ako na horšieho od všetkých, **„lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený“** (Lk 14, 11). **(Starobylé mníšske ústavy)**

Utekaj pred tŕžiadostivosťou, neustále sa modli, spievaj pred spánkom i po spánku, uč sa prikázania dané v Písme, zachovaj v pamäti skutky svätých... Obzvlášť sa usiluj plniť apoštolské ustanovenia: **„Nech slnce nezapadá nad vašim hnevom“** (Ef 4, 26). **(Sv. Anton Velký)**

Blažený, kto vždy dobrovoľne pokoruje seba samého, pretože bude ovenčený tým, kto ponížil seba dobrovoľne. **(Sv. Efrém Sýrsky)**

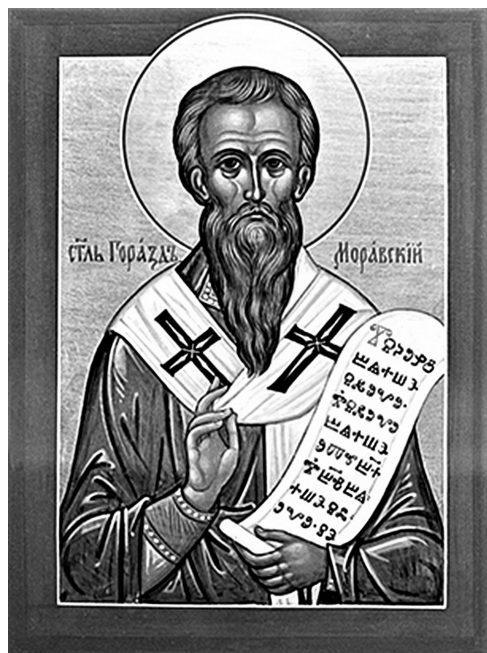

SVÄTÝ APOŠTOLOM ROVNÝ GORAZD, BISKUP MORAVSKÝ, VYZNÁVAČ (*NEZNÁME, +893-896).

(Jeho pamiatka sa oslavuje v počte Sedmopočetníkov 27. júla podľa cirkevného kalendára; 9. augusta podľa občianskeho kalendára).

Svätý Gorazd patrí spoločne so svätými Klimentom, Naumom, Angelárom a Sávom do počtu najoddanejších učeníkov svätých Cyrila a Metoda. Pôvodom bol Slovan – Moravan, pochádzal z predmestia Nitry. Ešte pred stretnutím sa so svätiteľom Metodom získal vynikajúce vzdelanie v latinskej škole u benediktínov na Zobore pri Nitre. Cyril a Metod mali veľmi radi svojho učeníka pre jeho pevnú vieru a dobré srdce. Gorazd svätým bratom veľa pomáhal v diele osvecovania slovanského národa a v ich zápase za čistotu viery na Morave. Keďže dokonale ovládal slovanský, grécky a latinský jazyk, pracoval nad prekladmi i prepismi duchovných kníh a vyučoval. Vo východnej

cirkvi bol vždy do hodnosti učiteľa vyberaný dôstojný človek, ktorý bol známym svojím zbožným životom a oplývajúci darom slova. Neskoršie sa Gorazd stal hodným byť v počte tých vyvolencov, ktorých Cyril a Metod roku 867 zobrali so sebou do Ríma, aby ich vysvätili na presbyterov. Tu bol vysvätený buď na diakona, alebo presbytera.

Gorazdova oddanosť svätým bratom nepoznala hraníc. Keď arcibiskupa Metoda nespravodlivo uväznili do jedného z nemeckých žalárov, Gorazd zdieľal údel svojho duchovného otca – zostal spoločne s ním zatvorený vo väzení. A skutočne, jeho meno je v podobe „Choranzanus“ zapísané v Synodiku (Bratskej knihe) bavorského monastiera v Reichenau. Väznenie trvalo tri roky, od roku 870 do roku

873. Pred smrťou svätého Metoda sa ho jeho verní učenici spýtali: „**Koho si vyvolíš, náš otec a učiteľ, za svojho nástupcu na tvojej katedre a za pokračovateľa v tvojom učení?**“ Svätý, ukazujúc na Gorazda, im odpovedal: „**Tento je slobodný muž z vašich krajov, vzdelaný, dobre sa vyzná v latinských knihách a pravoverný. To nech je Božia vôľa a vaša láska, ako aj moja.**“ Po zosnutí svätiteľa Metoda v roku 885 sa **Gorazd** stal jeho **nástupcom na moravskej katedre**. S horlivosťou sa staral o jemu zverené stádo v podmienkach odporu latinsko-nemeckých misionárov, ktorí sa opierali o podporu rímskeho pápeža Štefana V., ktorý Gorazda nepodporil, ale naopak v bule, ktorú zaslal moravskému kniežatstvu, zakazuje bohoslužbu v slovanskom jazyku a tých, ktorí by sa protivili jeho rozsudku, prikazuje vyhnať z krajiny. Spor sa rozvinul nielen okolo potreby bohoslužieb v slovanskom jazyku, ale aj ohľadne učenia o Svätom Duchu. Franskí duchovní začali proti svätiteľovi Gorazdovi popudzovať ľud. Keď to nepomohlo, ohovorili svätca pred moravským kniežatom Svätoplukom, obviniac ho zo sprisahania a šírenia falošného učenia. Svätopluk uznal Gorazda za vinného, a keďže sa v tom čase zaoberal vojenskými záležitosťami, prenechal právo súdu nad svätiteľom a jeho spolupracovníkmi ich nepriateľom, na čele s biskupom Nitavy Vichingom (alebo Vichtigom), na ktorého svätý Metod vo svojom čase uvalil anatému. Začalo sa kruté prenasledovanie prívržencov staroslovienskeho liturgického jazyka. Svätý vyznávač bol zatvorený do temnice, kde strávil 80 dní, pretrpiac kruté mučenia. Svätiteľa ďalej čakalo vyhnanie z jeho vlasti a rozlúčka so svojimi duchovnými deťmi.

Po vyhnaní z Moravy nachádza slovanský prvoučiteľ prístrešie v Bulharsku, kde ho s úctou prijíma bulharský kráľ Boris, krstným menom Michal, ktorý hľadal takých ľudí, akými boli učenici svätého Metoda, lebo vynakladal veľké úsilie pri osvecovaní svojho národa. O prebývaní svätiteľa Gorazda v juhozápadnom Bulharsku svedčí Katalóg bulharských arcibiskupov z roku 1156, kde sa spomína jeho meno spoločne s Cyrilom a Metodom, ale rovnako tak aj chrám a monastier, ktoré vybudoval v Berate (dnes južné Albánsko), kde aj spočívajú jeho sväté ostatky. Svätiteľ zosnul okolo rokov 893-894, keďže vtedy bol za bulharského arcibiskupa ustanovený svätý Kliment, najneskôr však do roku 896. Podľa iného predpokladu Gorazd z Veľkej Moravy vyhnaný vôbec nebol, ani nezdieľal údel duchovenstva predaného do otroctva Benátčanom. Po čase bol prepustený z väzenia, a je možný aj jeho návrat na biskupskú katedru po vyhnaní Vichinga Svätoplukom v rokoch 892-893. Niektorí smerujú jeho ďalšie pôsobenie do Poľska, kde ho považujú za jedného z prvých krakovských biskupov.

Spracoval: Jerej Mgr. Peter Dobrík

O odpustení krívd blížnemu

Urazil ťa blížny, buď zhovievavý k nemu, neprechovávaj k nemu nenávisť; plač a nariekaj a neopovrhuj ním, lebo nie ty si rozhneval Boha, ale on; a ty, znášajúc urážku, konáš cnostne. Rozpomeň sa, že aj Christos, idúc na krížovú smrť, tešil sa v sebe, ale za tých, ktorí Ho ukrižovali, plakal. Podobne máme aj my konať. **(Sv. Ján Zlatoústý)**

Výklad Symbolu viery (10.-12. článok)

9. 10. Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov.

Krst je začiatok života veriaceho v Cirkvi. Christos o tom hovorí v besede s Nikodémom: „**Veru, veru, hovorím ti, ak sa niekto nenarodí z vody a Ducha, nemôže vojsť do Kráľovstva Božieho**“ (Jn 3, 5).

Ale čo krst znamená? Ľudská duša sa podobá pôde roľníka. Akokoľvek bude obrobená, pokiaľ do nej nič nezaseješ, neprinesie úrodu. Tak aj duša človeka potrebuje blahodätne semeno krstu. Svätý Marek Askéta hovorí: „**Naše telo je vzaté zo zeme a svojou vlastnosťou je aj zemi podobné. Musí byť obrábané. Semená, ktoré sú zasiate do neobrobeného poľa, uhynú. Naopak, na starostlivo obrobenom poli, no nevy-siatom užitočným semenom, vyrastie kúkol**“.

Pri správnom duchovnom živote, pri snažení sa k plneniu evanjeliových prikázaní a pokániu semeno krstu v duši vzklíči, vyrastie a prinesie svoje plody, očistiac ju od násilia vášní a hriechov. Takto postupne sa v človeku uskutočňuje formovanie nového človeka (Pozri Ef 4, 24).

A tak ako telesné rodenie, aj duchovné rodenie v krste, podľa učenia Cirkvi, sa môže uskutočniť iba raz.

11. Očakávam vzkriesenie mŕtvych...

Cieľom Božieho príchodu na zem bolo zbaviť človeka večnej smrti zapríčinenej hriechom. Preto je hlavnou udalosťou v dejinách ľudstva Christovo Vzkriesenie, ktoré je začiatkom a zárukou všeobecného vzkriesenia, ktoré sa uskutoční pri druhom príchode Christa na konci sveta.

Pri všeobecnom vzkriesení budú telá ľudí podobné Telu vzkrieseného Christa. Svätý Cyril Jeruzalemský o tom napísal: „**Povstane telo... no nebude rovnaké, bude večné. Nebude mať potrebu ani v jedle pre zachovanie života, ani rebríkoch pre stúpanie, pretože bude duchovné, úžasné, také, že sa to nedá opísať**“.

12. ...a život budúceho veku. Amen.

Je to večný život s Bohom, blažený a nepodliehajúci času.

Svätý Efrém Sýrsky o ňom povedal: „**Príjemná vôňa Raja nasycuje bez chleba; dych života je ako pokrm. Telá, v ktorých je krv a voda, tam dosahujú rovnakú čistotu ako samotná duša... Telá sa tam dostávajú na úroveň duše, duša sa vynáša na úroveň ducha**“. A svätý Teofan Zatvorník písal: „**Keď bude takýmto spôsobom rozklad vylúčený zo všetkých oblastí bytia a všade zavládne nesmrteľný život, všetko bude plné radosti života**“. Slovo „Amen“ (v hebrejčine to slovo znamená: tak buď!) potvrdzuje skutočnosť, pravdivosť povedaného.

A. I. Osipov

Preložil z ruského jazyka: **prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.**

Ako bol ustanovený Uspenský pôst

Uspenský pôst je stanovený pred veľkým sviatkom Zosnutia Presvätej Bohorodičky. Trvá dva týždne, od 1./14. augusta do 15./28. augusta.

Tento pôst sa zachoval už od dávnych dôb kresťanstva. V prvý deň tohto pôstu oslavujeme ešte aj ďalšie sviatky a to Vynesenie Čestného Dрева Životodarného Kríža a 7 sv. mučeníkov makabejských. História týchto dvoch sviatkov má nemalý súvis, jeden s oslavou Presvätej Bohorodičky a druhý s pôstom. Zjavné poukázanie na Uspenský pôst sa nachádza v besede rímskeho pápeža svätého Leva I. Veľkého (r. 450), kde medziiným hovorí: „Cirkevné pôsty sú počas roku rozmiestnené tak, aby pre každé obdobie bol predpísaný osobitný zákon zdržanlivosti. Tak pre jar jarný pôst – počas Štyridsiatnice, pre leto letný – po Päťdesiatnici (Petrov pôst), pre jeseň jesenný – v ôsmom mesiaci (Uspenský), pre zimu – zimný (Roždestvenský)“.

Svätý Simeon Solúnsky, byzantský teológ a cirkevný dejateľ žijúci koncom 14. a začiatkom 15. stor., arcibiskup tessalonický, píše: „Pôst v auguste (Uspenský) je ustanovený na počesť Matky Božieho Slova, ktorá, keď vedela, že prichádza Jej zosnutie, aj naďalej viedla duchovný zápas a postila sa za nás, hoci bola svätou a nepoškvrnenou, nemala núdzu v pôste. Takto osobne sa Ona modlila za nás, aj keď sa už pomaly poberala z tohto života do budúceho a kedy sa Jej blažená duša mala prostredníctvom Božského Ducha zjednotiť s Jej Synom. A preto by sme sa aj my mali postiť a ospevovať Ju, napodobňujúc Jej život a vzbudzovať Ju tým k modlitbe za nás. Niektorí hovoria, že tento pôst je ustanovený pri príležitosti dvoch sviatkov, t.j. Preobrazenia (Preobraženija) a Zosnutia (Uspenija). A ja taktiež považujem za nevyhnutné spomínanie týchto dvoch sviatkov, prvého – ktorý nám dáva posvätenie a druhého – ktorý nám dáva zmilovanie a poručníctvo nad nami“.

Konečné ustanovenie Uspenského pôstu sa uskutočnilo na Konštantínopolskom sneme v r. 1166, ktorému predsedal patriarcha Lukáš Chrisoberg. Tu bolo potvrdené, že všetci pravoslávni kresťania majú v súlade s dávnymi poriadkami zachovávať Bohorodičný pôst od 1. do 15. augusta. Balsamon, známy grécky kanonista 12. storočia, o tomto sneme píše: „**Vtedy sa niektorí radili o počte dní pôstu Uspenského a Roždenstvenského. Preto sám svätejší patriarcha potvrdil, že hoci počty dní týchto pôstov nie sú nikde písomne zaznamenané, posnažme sa rovnako nasledovať nepísanú cirkevnú tradíciu a mali by sme sa postiť od prvého dňa augusta a od pätnásteho dňa novembra“.**

V prísnosti je Uspenský pôst taký istý ako Veľký pôst, ryba je povolená len na sviatok Preobrazenia Hospodinovho. Neberme preto tento svätý Bohorodičný pôst na ľahkú váhu a snažme sa, aby sme počas týchto dvoch týždňov postúpili o ďalší krôčik dopredu v našom duchovnom napredovaní a aby nám pomohol v premieňaní našich vášní na bohumilé cnosti a tak sa naše srdce očisťovalo a naplňalo svetlom Christovho Božstva.

Prot. Peter Bzik

MEDZI NEBOM A ZEMOU (I.)

Večný život môže človek dosiahnuť jedine v Cirkvi, alebo povedané inými slovami, keď je v spoločenstve so samotnou podstatou Christa prostredníctvom svätej Eucharistie. Môžeme teda odpovedať na otázku: „**Kto môže byť považovaný za člena Cirkvi?**“ A my odpovieme: „**Všetci, ktorí boli riadne pokrstení v mene Otca, Syna a Svätého Ducha, ktorí veria v Christa ako pravého Boha, ktorý prišiel na Zem, aby nás spasil**“.

Cirkev je mystické Telo Bohočloveka Christa a členmi Cirkvi sme my všetci tak duchovenstvo, ako aj ľud. Cirkev ako Telo Christovo sa modlí za celý svet a stará sa o spásu všetkých ľudí. V Cirkvi sa slúži svätá Liturgia, ale iba s veriacimi, ktorí prijali svätý krst a myropomazanie. Keď sa slúži svätá Liturgia v chráme, my nie sme iba nejakí nezainteresovaní pozorovatelia alebo poslucháči. Pozerajúcimi môžeme byť na futbalovom zápase alebo pred televízorom. Na svätej Liturgii nie sme iba pozorovateľmi, ale keďže sme na nej účastní, máme zodpovednosť, pretože sa zapájame do slúženia. **Tak ako kňaz nesie zodpovednosť za to, ako stojí pred oltárom, tak nesú zodpovednosť aj ľudia za to, ako stoja v chráme.** Svätú Eucharistiu neustanovili ľudia, ani apoštoli, ale toto veľké tajomstvo ustanovil vo Veľký štvrtok sám Christos. My sme pokračovatelia tohto veľkého tajomstva a navzájom sa v tomto veľkom tajomstve zjednocujeme.

Môžeme povedať, že zatiaľ čo vstup do Cirkvi začína svätým krstom, jeho naplnenie spočíva vo svätej Eucharistii.

Otec Anton Tagas, ktorý slúžil v chráme svätého proroka Eliáša, slúžil v sobotu ráno svätú Liturgiu. Keď nastal čas posvätenia predložených darov, kľáčal na kolenách a čítal modlitbu na posvätenie chleba a vína. Keď sa chystal vstať a požehnať predložené dary, na jeho ruku kvapla jedna kvapka krvi. Taký strach a úžas padol na neho, bol taký prekvapený, že sa nezmohol ani na slovo. Vstal a nevedel, čo má robiť. Potom oblízal krv Christa zo svojej ruky a Božia blahodať ho poučila. Pozrel do čaše a zistil, že je prázdna! Zabudol pri proskomídiu do nej naliať víno a vodu. Pozrel na chlieb a uvidel, že ani on nie je nadrezaný. Inými slovami, nedokončil poriadne proskomídiu. Medzitým kantor spieval pieseň: „Tebe pojem, tebe blahoslovím...“ a tu dal otec Antonij znamenie kantorovi, aby spieval ďalej. Zobral kopiju, prebodol predložený chlieb na diskose, naliať do čaše víno a vodu. Dokončil modlitbou proskomídiu a znovu si kľakol pred prestol a začal sa modliť modlitbu na posvätenie darov. Keď sa skončila svätá Liturgia, odišiel otec Antonij za metropolitom Chryzostomom. Metropolita zobral jeho ruku, na ktorú mu kvapla krv Christa a ovoňajúc ju cítil neuveriteľne nádhernú vôňu. Začal bozkávať ruku kňaza Antonija. Otec Antonij sa zdráhal, pretože nechcel, aby mu biskup bozkával ruku. „**Ja nebozkávam tvoju ruku, vôbec nezáleží na tom, či ty si kňaz a ja som biskup. Ale ja som bozkal Božiu Krv z tvojej ruky!**“

Podľa učenia Pravoslávnej cirkvi **svätá Eucharistia nie je len spomienkou Christovej obete na kríži alebo jej uzákonením, ale je to skutočná obeta**. Na druhej strane však nejde o novú obeť, ani o opakovanie obete na Golgote. Boh učinil na Zemi svoju Cirkev, aby ochránil svoje deti. Zanechal nám veľké tajomstvo svätej Eucharistie, aby sme sa očistili a posvätili sa zjednotiac s Bohom. Christos nás všetkých volá k sebe, jedných v detstve, iných v dospelosti a ďalších v starobe. Všetko, čo pociťuje a prežíva dôstojný kňaz, keď slúži, aj ten, kto sa dôstojne zúčastňuje na svätej Eucharistii, je nemožné opísať slovami.

ThDr. Ján Pilko, PhD.

Použitá literatúra:

АНАГНОСТОПУЛОС, С.: 2016. Беседы о литургической жизни Церкви. Санкт-Петербург. 2016.

AKO SA NAUČIŤ MILOVAŤ

Láska sa rodí z viery a Božej bázne, rastie a posilňuje sa nádejou, k dokonalosti prichádza blahodaťou a milosrdenstvom, ktorými sa prejavuje podoba s Bohom. Ak zistíš, že v sebe nemáš lásku, a praješ si ju mať, tak konaj skutky lásky, hoci spočiatku bez lásky. Pán uvidí tvoje pranie a snahu a do tvojho srdca dá lásku. **(Sv. Ambróz Optinský)**

Kto sa chce vydať na cestu lásky, nech sa vo vzťahu k blíznym nestará o to, či sú dobrí alebo zlí. **(Ctihodný Izaiáš)**

NEOPÍJAJTE SA VÍNOM, LEBO V ŇOM JE NEMRAVNOSŤ (Výklad sv. Jána Zlatoústeho)

„Preto nebuďte nerozumní, ale pochopte, čo je Pánova vôľa. A neopíjajte sa vínom, lebo spôsobuje nemravnosť, ale buďte naplnení Duchom. Hovorte spoločne žalmy, hymny a duchovné piesne, vo vašich srdciach spievajte a oslavujte Pána, vždy za všetko ďakujte Bohu a Otcovi v mene nášho Pána Isusa Christa. Navzájom sa podriaďujte v bázni pred Christom“ (Rim Ef 5, 17-21).

„Preto, hovorí, nebuďte nerozumní, ale pochopte, čo je vôľa Pánova. A neopíjajte sa vínom, lebo spôsobuje nemravnosť“, lebo nezdržanlivosť v tom nás činí aj prchkými, aj arogantnými, aj prudkými, aj vznetlivými a protivnými. Víno slúži pre rozveselenie človeka a nie opilstvo. No neopiť sa je dnes považované za zženštilé, smiešne. Aká je tu nádej na spásu? **„Hovoríš, je smiešne neopiť sa“**, aj keď zo všetkého najviac je hodné výsmechu práve opilstvo. Pre človeka v súkromí je veľmi dobre, ak je mu opilstvo cudzie. A ešte oveľa viac pre vojaka, ktorý prichádza do styku so zbraňami, s krvou, s usmrcovaním. A ešte viac pre veliteľa, keď, aj bez toho vzplanie jeho hnev vďaka moci, pre zodpovednosť a preto, že neustále žije uprostred nástrah a bitiek. Chcete vedieť, kedy je víno dobré? Počúvajte slová Písma: **„Dajte opojný nápoj hynúcemu a víno tým, ktorí majú horkosť v duši“** (Pr 31, 6). Tak je to správne. Lebo má tu silu zmäkčiť horkosť, smútok a oddaluje súženie. **„Vino obveseluje srdce človeka“** (Ž 104, 15). Kedy víno spôsobuje opitost? Nič nemôže spôsobiť opak, lebo opitost nespôsobuje víno, ale ak je človek nestriedmý. Víno nám nie je dané pre nič iné, než zdravie tela, ale nestriedmosť tomu bráni. Počúvajte, čo apoštol Pavol píše a hovorí Timotejovi: **„Pre svoj žalúdok a časté choroby užívaj trochu vína“** (1Tim 5, 23).

Preto Boh stvoril naše telá úmerne, aby pre svoje nasýtenie nepotrebovali veľa, aby nás už tým naučil, že sme stvorení pre iný život. Taký život nám chcel darovať už od samotného začiatku. No my sami sme sa pre taký život urobili nehodnými, preto ho od nás oddialil a po dobu oddialenia nám nedovoľuje mať pôžitok bez miery. Malý pohár vína a krajec chleba stačí pre zasýtenie človeka. Hovorí: **„Neopíjajte sa vínom, lebo spôsobuje nemravnosť“**. Nezachraňuje, a ničí nielen telo, ale aj dušu. **„Ale buďte naplnení Duchom. Hovorte spoločne žalmy, hymny a duchovné piesne, vo vašich srdciach spievajte a oslavujte Pána, vždy za všetko ďakujte Bohu a Otcovi v mene nášho Pána Isusa Christa. Navzájom sa podriaďujte v bázni“** Christovi. Vraví: **„Chceš oslavovať? Dám ti nápoj duchovný.“** Opitost' ničí ľubozvučnosť reči, náš jazyk núti

zajakať sa, mení pohľad človeka, a vôbec všetko. Učte sa spievať žalmy, a pocítite sladkosť, lebo spievajúci žalmy sa naplňajú Svätým Duchom, no spievajúci satanské piesne duchom nečistým. Čo znamenajú slová: „**Vo vašich srdciach?**“ Znamená to, buďte pri tom vnímaví, lebo nevnímaví spievajú bez úžitku, vyslovujú iba slová, no ich srdce blúdi po inom mieste. „**Vždy**

za všetko ďakujte Bohu a Otcovi v mene nášho Pána Isusa Christa. Navzájom sa podriadujte v bázni“ Christovej. Čiže, nech vaše prosby k Bohu stúpajú s vďakou. Boha nič tak neteší, ako to, keď Mu niekto ďakuje. Predovšetkým môžeme vyjadriť svoju vďaku za oddialenie našej duše od vyššie povedaného, za jej očistenie od toho, o čom hovoril apoštol. Hovorí: „**Budte naplnení Duchom**“. A je to v našej moci? Áno, v našej. Ak budeme svoju dušu očisťovať od klamstva, krutosti, smilstva, nečistoty a žiadostivosti, keď sa staneme dobrodušní, súcitní, starostliví k sebe, keď v nás nebude rúhanie, keď sa staneme hodnými, čo potom zabráni Svätému Duchu priblížiť sa k nám? Nielenže sa priblíži, no naše srdce aj naplní. Keď v našom vnútri bude také svetlo, potom cnosť nebude pre nás ťažká, ale ľahká a príjemná. Hovorí: „**Ďakujte, vždy za všetko**“. Ako? Je potrebné ďakovať za všetko, čokoľvek sa stane? Naozaj tak, aj keby to bola choroba, aj keby to bolo nešťastie. Ak v Starom Zákone nejaký mudrc radil a povedal: „**Prijmi všetko, čo ťa postihne**“ s radosťou, „**a vo svojom súžení buď trpezlivý**“ (Sir 2, 4), o to viac to má byť v Novom.

Zdroj: <http://bible.optina.ru/new:ef:05:17>

Preložil z ruského jazyka: **prot. pplk. Mgr. Marek Ignacik, PhD.**

O odpustení krívd bližnému

Ak tí, ktorí žijú v hriechoch, sú vystavovaní súženiam, nech ani oni nezúfajú, veďiac, že pokušenia v každom čase môžu poslúžiť na očistenie hriechov, ak to všetko, čo sa s nami deje, prijímame s vďakyzvdaním. Lebo vlastnosť vďačného služobníka mu napovedá nie iba vtedy vzdávať vďaku svojmu Hospodinovi, keď sa teší z bezstarostného života, ale tiež v nepriaznivých okolnostiach ukazovať dobrodušnosť. Prejavil si bližnému dobrodenia a znášaš od neho urážky? Preto viac nariekaj a prežívaj smútok nad tým, ktorý ti spôsobuje zlo a sám v sebe teš sa, lebo si sa stal podobný Bohu, ktorý „**dáva vychádzať Slnku na zlých, aj na dobrých**“ (Mt 5, 45). **(Sv. Ján Zlatoústy)**

ZO ŽIVOTA A MYŠLIENOK SVÄTÉHO JOZEFA HESYCHASTU (IV.)

Prvé asketické zápasy

Keď milujúci Trojjediný Boh videl Františkovu odpoveď na Jeho volanie, zapálil jeho srdce svojou blahodaťou (milosťou) a podobne ako apoštol Lukáš a Kleopa, František cítil, ako jeho srdce túži po k Bohu. Už nebol schopný zniesť hluk mesta, preto odišiel vyhľadávať opustené miesta, na ktorých sa mohol nerušene venovať modlitbe. Najviac sa zdržiaval v oblasti pohoria Pendeli (severovýchodne od Atén), ktoré v tom čase nebolo veľmi obývané a kde našiel ruiny starobylého opusteného monastiera (kláštora) svätých archanjelov. František zrejme chcel hneď od začiatku odísť na svätú horu Atos, z Božej vôle mu to bolo umožnené až po Balkánskej vojne a po epidémii španielskej chrípky, ktorá zachvátila Grécko. Napriek tomu nestrácal čas v asketickom zápase. Každú voľnú chvíľu využil na vlastnú skúšku pre budúci mníšsky život. Na základe vlastných základných vedomostí o mníšstve pokúšal sa žiť askézou, ako len vedel. Začiatky vlastného pôstu boli v podobe kúska chleba a jednej až dvoch kociek loukoumie (sladká želatínová cukrovinka obalená cukrom). Bol oblečený v skromnom jednoduchom odevu a peniaze, ktoré ešte mal, rozdával biednym. Zo životov svätých sa dočítal aj o

tzv. svätých stĺpnikoch, ktorých sa pokúšal napodobniť tým, že noci trávil v korunách stromov. Niekedy sa ako svätý Dávid Thesalonický vyškriabal na mandľovník a s námahou asketicky sedel medzi vetvami. Neustále sa pokúšal zotrvať v modlitbe celú noc. Raz pri modlitbe na strome zaspal a keď sa strhol zo spánku, všetko navôkol, vrátane neho, bolo pokryté hroubou vrstvou čerstvo napadnutého snehu.

Jeho fúzy boli plné snehu, až mu zamrzli ústa. Keď celý skrehnutý a podchladený blízko smrti pookriol, neodradilo ho to, ale sám sebe vtipne povedal: „**Nuž, ako sa teraz dostanem dole!**“

Askéza v pôste

František sa stroho stravoval a každý deň chodil do mesta, kde si kúpil pol krabíčky loukoumie, ktorá obsahovala asi 3 veľké kocky tejto cukrovinky (jedna kocka v tom čase

vážila približne 250 gramov). Raz sa zamyslel a povedal si: „**Ak si jeden deň kúpim celú krabicu loukoumie, vydrží mi dlhšie a stačí mi chodiť do mesta každý druhý deň.**“ Na ďalší deň tak urobil a kúpil v meste celú krabicu. Lenže keď sa priblížil čas na jedlo, František, ktorý mal veľmi rád sladkosti, bol taký hladný, že naraz zjedol celú krabicu cukrovínek. Potom si v duchu povedal: „Lepšie bude, ak vynaložím úsilie a zjdem do mesta každý deň, pretože inak to nebude fungovať.“ S takýmto odhodlaním František začal napredovať v asketizme, ako aj sám napísal v jednom liste k sestrám: „**Keď som bol vo svete, v tajnosti som tvrdo bojoval až do krviprelievania. Jedol som len raz za dva dni a až po tretej hodine popoludní (t. j. po 9. hodinke v bohoslužobnom cykle, po ktorom začína večerná). Hory a jaskyne pohoria Pendeli ma poznali ako sovu, ktorá hladovala, plakala a hľadala spásu.**

Skúšal som, či dokážem vydržať túto námahu a stať sa mníchom na Svätej hore. Akonáhle som teda niekoľko rokov dost dobre trénoval, prosil som Pána, aby mi odpustil, že prijímam jedlo každý druhý deň, a sľúbil som, že keď pôjdem na Svätú horu, budem jesť raz za osem dní, ako sa píše v životoch svätých.“

Po dvoch rokoch takéhoto života František videl, že je schopný stať sa mníchom, preto sa rozhodol odísť na Athos. Vojnový konflikt na Balkáne ustúpil a cesta už bola možná. Jedného dňa v Aténach stretol athoského mnícha, otca Onufria z monastiera Karyes. František ho prosil, aby ho vzal na Svätú horu so sebou. Takto sa František konečne dostal na Athos, stalo sa tak začiatkom roku 1921.

Stretnutie s Theodosiou

Jeho cesta na Svätú horu začala ešte pred samotou v Pendeli počas jednej udalosti v Aténach. Jedného dňa, ešte predtým, ako odišiel skúšať askézu mimo mesta, na tržnici uvidel chudobnú staršiu mníšku, ktorá chcela kúpiť hrozno, ale nemala dost peňazí. V tom čase ceny stúpali takmer päťnásobne oproti mzdám a František, ktorý videl ťažkosti mníšky, podišiel k nej a povedal jej: „**Vezmite toľko hrozna, koľko potrebujete a ja to zaplatím.**“ Mníška plná vďaky zobrala hrozno a s radosťou odišla k predstavenej (igumena, abatiša), ktorej povedala, čo sa stalo. Predstavená mníšku poslala späť so slovami: „**Rýchlo choď a povedz mu, aby sem prišiel!**“ Keď František s mníškou dorazili do ich príbytku, z toho, čo videl, keď vstupoval, usúdil, že niekto je chorý. Preto sa spýtal: „**Je tu snáď niekto chorý?**“ Predstavená mu odvetila: „**Áno, dieťa. Na tuberkulózu.**“ František k nej bez ohľadu na jej nákazlivú chorobu, s pokorou a láskou pristúpil a z celého srdca jej daroval dve zlaté mince. Chorá mníška bola taká dojatá,

že sa rozplakala. Touto predstavenou bola Theodosia z monastiera Zosnutia Presvätej Bohorodičky Kechrovouniou (ostrov Tinos). Keď zistila, že František uvažuje o tom, že sa stane mníchom, naliehala na neho, aby šiel do bratstva starca Daniela, kde bol jej brat mníchom.... (Pokračovanie)

ThDr. Pavol Kochan, PhD.

Použitá literatúra:

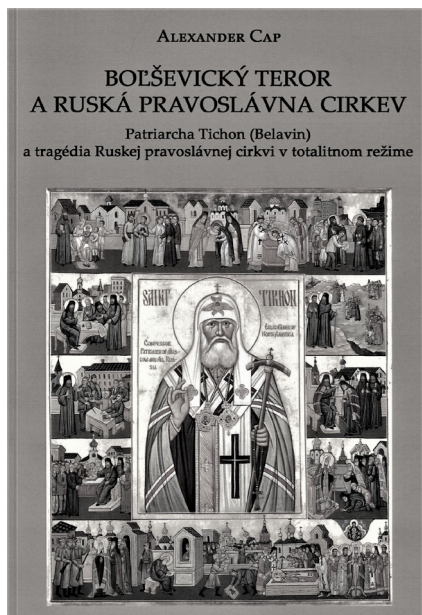
Kolektív autorov. 2013. My Elder Joseph the Hesychast. Florence, Arizona: Saint Anthony's Greek Orthodox Monastery, 2013. 705 s. ISBN 0-9667000-8-2.

ΝΤΡΕΚΟΥ, Σ. 2017. Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής και Σηπλιαίωτης. (online). [cit. 30.12.2020]. Dostupné z: http://www.sophia-ntrekou.gr/2013/04/blog-post_2086.html.

EPHRAIM, hieromonk. 2019. The Story Behind "My Elder Joseph the Hesychast". (online). Alaska: St. Nilus Skete 2019. [cit. 13.01.2021]. Dostupné z: <https://orthochristian.com/125342.html>.

Εφραίμ Φιλοθεΐτου, γέροντος. 2020. Ο Όσιος Γέροντας μου Ιωσήφ ο Ησυχαστής. Ιερά Μονή Αγίου Αντωνίου Αριζόνας (USA). 464 s. ISBN 978-960-930580-8.

BOĽŠEVICKÝ TEROR A RUSKÁ PRAVOSLÁVNÁ CIRKEV

Dávame vám do pozornosti knihu s názvom **Boľševický teror a Ruská pravoslávna cirkev – Patriarcha Tichon (Belavin) a tragédia Ruskej pravoslávnej cirkvi v totalitnom režime**, ktorej autorom je prof. ThDr. Alexander Cap, CSc. Úlohou tejto monografie je poukázať na najdôležitejšie problémy doby kedy na čele Ruskej pravoslávnej cirkvi stál jeden z najvýznamnejších osobností tej doby, patriarcha Tichon (Bellavin). Po jeho smrti to boli ďalší patriarchovia v neľahkej službe Cirkvi pod komunistickým či fašistickým jarmom.

Knihu si môžete zakúpiť prostredníctvom e-shopu na adrese: **shop.unipo.sk**. Cena knihy je **7,80 €**.

Redakcia mesačníka OCaM

Intronizácia nového valjevského biskupa Isichija

Po minuloročnom náhlom zosnutí vладыky Milutina, prvého biskupa obnovenej valjevskej eparchie v Srbsku, pod ktorú patria aj monastiere Čelije (sv. ostatky – mošči prep. Justína Popoviča) a Lelič (sv. ostatky - mošči sv. Nikolaja Velimiroviča), bol na tohtoročnom pravidelnom májovom zasadnutí Archijerejského Zboru Srbskej pravoslávnej cirkvi za nového valjevského biskupa vybraný doterajší vikár báčskej eparchie, mochačský vладыka Isichije.

Krátky životopis biskupa Isichija (Rogiča)

Biskup Isichije (Rogič) sa narodil 3. novembra 1965 v Moskve rodičom Milutinovi a Jelene Rogičovcom. Žil v Belehrade, ale kvôli diplomatickej službe svojho otca strávil väčšinu svojho detstva a mladosti v zahraničí. Okrem Moskvy žil v Pekingu (Čína), Rangúne (Barma), Chartúme (Sudán) a vo Washingtone (USA). Základnú a strednú školu vyštudoval v anglickom a srbskom jazyku. V r. 1985 ukončil Dizajnérsku strednú školu v Belehrade a získal titul grafického technika. V r. 1987-1991 študoval psychológiu na Kolumbijskej univerzite vo Washingtone (USA) a na Filozofickej univerzite v Belehrade. V r. 2018 absolvoval teológiu na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Belehrade.

Biskup Isichije sa v r. 1991 ako poslušník pripojil ku kovilskému bratstvu na samom začiatku duchovnej a materiálnej obnovy monastiera Kovil', ktorú započal súčasný srbský patriarcha Porfirij. V r. 1995 bol Jeho preosvietenosťou biskupom novosadským a báčskym Irinejom na sviatok Sritenija Hospodinovho postrihnutý na mnícha. Na jerodiakona bol rukopoložený v nedeľu 18. júla 1999 vtedajším igumenom kovilského monastiera a episkopom egerským Porfirijom a o týždeň neskôr bol rukopoložený na jeromonacha.

Hodnosť archimandritu mu bola udelená 21. novembra 2014 a na návrh kovilského igumena bol ustanovený za námestníka kovilského bratstva.

Na pravidelnom jarnom zasadnutí Archijerejského soboru Srbskej pravoslávnej cirkvi bol v roku 2018 vybraný za vikára báčskeho biskupa s titulom biskup mochačský a na tohtoročnom zasadnutí ho Archijerejský zbor vybral na katedru po zosnulom episkopovi Milutinovi vo Valjeve.

Biskup Isichije hovorí po anglicky a po rusky a má veľmi blízky priateľský vzťah s vладыkami a duchovnými našej miestnej Pravoslávnej cirkvi. Slovensko navštívil už niekoľkokrát a pre našich veriacich bol aj dobrým hosťiteľom v monastieri Kovil'.

Jeho slávnostná intronizácia, ktorej nám bolo ctôu zúčastniť sa na pozvanie vладыky Isichija osobne, sa konala v nedeľu 27. júna 2021 v ešte nedokončenom katedrálnom chráme Vzkriesenia Hospodinovho v meste Valjevo. Na námestí pred chrámom, kde množstvo veriacich vítalo srbského patriarchu Porfirija a nového valjevskeho vладыky

Isichija sa rozprestieral asi 2m široký a niekoľko desiatok metrov dlhý transparent s vetou: „Vítajte vладыky Isichije!“ V sprievode bolo okrem 20 episkopov, aj desiatky duchovných, detí v krojoch, či mladých ľudí v uniformách.

Podľa starobylého zvyku sedel patriarcha na archijerejskom tróne a sv. Liturgiu viedol nový valjevský biskup Isichije v spoluslužení s biskupmi prítomnými na intronizácii, archimandritmi významných srbských a miestnych monastierov, ako aj početné vybrané mníšstvo a duchovenstvo. Spevom sprevádzalo sv. Liturgiu niekoľko miestnych zborov ako aj zbor bratov monastiera Kovilj, kde bol vладыka Isichije posledných 6 rokov igumenom. Byzantskými nápevmi tento zbor zaspieval „Iže cheruvimy“ a pričasten „Chvalite Hospoda s nebes“.

Medzi približne dvomi tisíckami veriacich boli aj vážení hostia ako minister zahraničných vecí Srbska pán Nikola Selakovič, primátor mesta Valjevo pán Lazar Gojkovič, predstavitelia miestnych samospráv, Srbskej armády, Ministerstva vnútra a verejných ustanovizní.

Po slávnostnej Liturgii bol vладыka Isichije uvedený na archijerejský trón valjevskej eparchie srbským patriarchom Porfirijom, ktorý mu predtým povedal:

„Biskup Isichije sa dnes stal biskupom valjevskej eparchie, ktorá je v jednote so Srbskou pravoslávnu cirkvou, to znamená, že nebude predstaviteľom nejakej ľudskej organizácie, ktorá komunikuje s inými organizáciami tohto sveta, lebo Cirkev nie je čisto ľudská organizácia, ani najdôležitejšia organizácia v nejakom národe či štáte. Cirkev je telo Christovo, ktorej hlavou je Hospodin Christos a všetci tí, čo sú s ňou skrze krst zjednotení tvoria jeden organizmus. Episkop je preto na mieste a podobe Christa a je predstaviteľom Christa... Vладыky Isichija sme uviedli na trón eparchie, ktorá bola v roku 2006 obnovená v čele s blažene zosnulým episkopom Milutinom, ktorý bol episkopom Cirkvi Christovej... Je uvedený na trón eparchie, ktorá bola v druhej polovici 20. storočia prameňom pravej a autentickej viery a bohoslovnia. Odtiaľ pochádza sv. vладыka Nikolaj, Nový Zlatoústý a aj ten, ktorý sa k nemu prikláňal a v rovnakom duchu ako aj svätí Otcovia svedčil o Christovom slove, prepodobný Justín Popovič... Vážený a zbožný národ tohto kraja, dostávate, som o tom presvedčený, dôstojného nasledovní-

ka vладыku Milutina, ale aj človeka, ktorý vyrastal v rovnakom duchu ako vy žijete. To je duch svätého Sávu, sv. vладыku Nikolaja a otca Justína. Hovorím „duch“ a to znamená spôsob života – vzťah voči Bohu a blíznym, lebo tieto dve veci nemôžu byť oddelené.“

Vo svojej prvej kázni na valjevskom archijerejskom tróne sa vладыka Isichije poďakoval za prejavenu dôveru, keď bol pred tromi rokmi vysvätený za vikárneho biskupa a svojmu bývalému eparchiálnemu biskupovi Irinijovi poďakoval za možnosť získania skúseností v biskupskej službe. Ďalej okrem iného povedal:

„Teraz ďakujem Svätému Duchu aj Vám, Vaša Svätosť a dôstojní bratia archijereji Posvätného soboru Srbskej pravoslávnej cirkvi, že ste sa rozhodli vybrať moju nehodnosť a viesť ma na tento trón Bohom spasenej valjevskej eparchie. Táto Cirkev mi je zverená, aby som ju viedol, spravoval, aby som bol jej otec a pastier. S chvením vyslovujem tieto slová pamätajúc na upozornenie, že sa „od každého, komu je veľa dané, bude aj veľa požadovať; a komu je mnoho zverené, bude sa od neho viac žiadať;“ ako aj to, že „ten sluha, ktorý poznal vôľu svojho hospodára a nekonal podľa jeho vôle, bude mnoho bitý.“ (Lk 12, 47-48) Predovšetkým sa nádejam na „Božskú blahodať, ktorá vždy uzdravuje nemoci a nedostatky naplňuje;“ ktorá bola vyliala na moju nehodnosť, prosiac ochranu našich svätých Otcov, vладыku Nikolaja a prepodobného Justína Čeljijského a všetkých svätých, ktorí žiarili v našej valjevskej eparchii, prosím aj všetkých vás, bratia archijereji, aj vás, duchovenstvo, mnišstvo a verný národ zverenej mi eparchie, aby ste mi svojimi

modlitbami a každým dobrým skutkom boli vždy oporou, podporou a pomocou v konaní episkopskej služby. Neodolateľne z mojich úst a srdca vychádza vzývanie sv. Grigorija Bohoslova: „Naučte ma, ó priatelia, ktorí ste mi odteraz aj pastieri a súputníci, aby som vedel pásť a vychovávať stádo.“

Na slávnostnej hostine, ktorá sa konala v budove valjevskej eparchie, nového valjevskeho episkopa pozdravilo viacero rečníkov. Bol medzi nimi aj minister zahraničných vecí Srbska pán Nikola Selakovič, ktorý mu odovzdal pozdravy od srbskeho prezidenta Alexandra Vučića a okrem iného povedal: *„Je pre mňa veľkou ctou byť účastný intronizácie nového valjevskeho episkopa. Som rád, že môžem byť v meste úctivého a vrúcneho srbskeho národa. V meste, kde sa hovorí najčistejším srbským jazykom... Ako minister zahraničných vecí nemôžem nepovedať, že sa veľmi teším, že je vладыka Isichije prvé diplomatické dieťa, ktoré sa stalo biskupom Srbskej pravoslávnej cirkvi.“*

Prítomných pozdravil aj archierejský zástupca valjevskeho episkopa protonamestník Filip Jakovljevič slovami:

„Veriaci dnes v chráme hovorili, že tu už dávno nebola taká významná udalosť. Keď sa dozvedeli, že bol za nášho nového episkopa vybraný vладыka Isichije pýtali sa, kto to tu prichádza, lebo si zvykli, že tu je episkopom človek z týchto krajov. Keď však videli vладыku Isichija, pochopili, že podľa geografického pôvodu síce nie je Valjevčan, ale podľa duchovného áno... Keď som raz bol v báčskej eparchii, tamojší vладыka Irinej mi povedal: „Aj ja som Valjevčan!“ Bol som zmätený, ale on dodal: „Ja som duchovne zrodený a vychovaný avvom Justínom, a preto som tiež Valjevčan“. Keďže vладыka Isichije vyrástol pod omoťorom vладыku Irineja, aj on sa môže právom nazvať Valjevčanom. Ako študent prichádzal na poslušanie do monastiera Čelije aj dnešný srbský patriarcha Porfirij, jeho duchovný otec. Takže môžeme právom povedať, že vладыka Isichije prichádza medzi svojich.“

Nakoniec patriarcha Porfirij ešte povedal:

„Byť Valjevčan možno zvučí lokálne a ohraničene. Ale, nie! Valjevčan znamená vладыka Nikolaj, otec Justín a všetci veľkí ľudia, ktorých mená tu boli spomínané. Ľudia, ktorí majú základ v Christovi. Takže Valjevčan znamená Christov človek. V tomto zmysle budme všetci Valjevčania, lebo to je rovnako lokálne aj univerzálne, Christovo, bohoľudské... Nech dá Boh všetkým nám to „valjevské“, na prvý pohľad zúžené, ale to, čo naozaj sme je dar, ktorý sme dostali, aby sme sa stali bohoľudskými s Christom.“

Prot. Peter Soroka

AKO SA NAUČIŤ MILOVAŤ

Čím priestranejšie srdce je, tým viac milovaných sa do neho vmestí. Čím je hriešnejšie, tým je tesnejšie, tým viac je nespôsobilé do seba pojať milovaných až tak, že sa ohraničuje len lživou láskou k sebe. Miluje sa v predmetoch, ktoré nie sú hodne nesmrtelnej duše, čiže v bohatstve, smilstve a tomu podobnom **(Sv. Ján Kronšadtský)**

Vyskúšaj na sebe toto. Jeden deň pros od Boha lásku k bratovi a na druhý deň ži bez nej. Vtedy uvidíš rozdiel. **(Ctihodný Siluán Atoský)**

Láska nevyrastie, nestane sa veľkou a dokonalou hneď sama od seba. Vyžaduje si veľa času a neustálu starostlivosť. **(Mučenica cárovná Alexandra)**

Správy zo Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte

Stretnutie s Čechmi, žijúcimi v Novorossijsku

20. júna 2021 sa archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte stretol s predstaviteľkou českej diaspory v Novorossijsku, Katarínou Kralinovou. Táto česká diaspora sa nachádza na juhu Ruska. Prví presídlenci z Čiech začali prichádzať na juh Ruska v 60-tych rokoch 19. storočia.

Sviatok Krásnobrodskej ikony Presvätej Bohorodičky v Moskve

V chráme sv. Nikolaja Divotvorcu pri Zastupiteľstve (Podvorí) našej Cirkvi v Moskve v prvú nedeľu po Zostúpení Svätého Ducha si veriaci uctili Presväťú Bohorodičku a poklonili sa jej ikone nazývanej „Krasnobrodská.“ Duchovenstvo slúžilo v zelených rúchach, tak ako je zvykom slúžiť na tento sviatok v chráme v Krásnom Brode.

Bohoslužby viedol archimandrita Serafim (Šemjatovský). Na konci sv. Liturgie slávnostnú kázeň predniesol jeromonach Alexander (Haluška).

Bohoľubská Ikona Bohorodičky

V chráme svätých apoštolov Petra a Pavla pri Zastupiteľstve Srbskej Pravoslávnej Cirkvi si obzvlášť uctieajú Bohoľubskú ikonu Presvätej Bohorodičky. 1. júla v deň jej pamiatky archimandrita Serafim (Šemjatovský) slúžil slávnostnú sv. Liturgiu na Srbskom podvorí, ktorú viedol Jeho Preosvietenosť Antonij, biskup Moravičský, predstaviteľ Srbskej Pravoslávnej Cirkvi pri Moskovskom patriarcháte. Spolu s nimi slúžilo i miestne duchovenstvo.

Chrámový sviatok na Podvorí Srbskej Pravoslávnej Cirkvi v Moskve

V deň hlavného chrámového sviatku svätých apoštolov Petra a Pavla na Podvorí Srbskej Pravoslávnej Cirkvi v Moskve slúžil slávnostnú sv. Liturgiu Jeho Vysokopreosvietenosť Nifon, metropolita Filippopolský, predstaviteľ Antiochijského patriarchátu pri Moskovskom patriarcháte. Spolu s ním slúžili i Jeho Preosvietenosť Antonij, biskup Moravičský, predstaviteľ Srbskej Pravoslávnej Cirkvi pri Moskovskom patriarcháte, archimandrita Serafim (Šemjatovský), predstaviteľ Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách

a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte, prot. Daniil Andrejuk, predstaviteľ Americkej Pravo-slávnej Cirkvi pri Moskovskom patriarcháte, prot. Nikolaj Balašov, zástupca predsedu oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského patriarchátu ako aj duchovenstvo chrámu. Bohoslužby boli ukončené slávnostným molebnom a chodom okolo chrámu s čítaním Evanjelii.

***Jeromonach Alexander (Haluška),
tajomník Zastupiteľstva Pravoslávnej cirkvi
v českých krajinách a na Slovensku v Moskve***

AKO SA NAUČIŤ MILOVAŤ

Deti, keď sa učia čítať, spočiatku sa učia písmena, ktoré spájajú do slov, potom slová do viet až sa naučia čítať knihy. Takto by mali postupovať aj kresťania v kresťanskom učení. Najprv sa treba naučiť dobro dobrom odplácať, čiže byť vďačným. Potom neodplácať zo zlom, hnev hnevom, urážky urážaním, nepomstievat sa ani slovom, ani skutkom tomu, kto nás urazil, či ponížil. Ďalej milovať nepriateľov, konať dobro tým, čo nás nenávidia, odplácať dobrom za zlé. Toto je rebrík, po ktorom kresťania vystupujú k dokonalosti, ktorá spočíva v láske k nepriateľom. **(Sv. Tichon Zadonský)**

Konaj skutky lásky, za ktoré ti Pán vždy dá to, čo potrebuješ. Vid' všetkých ľudí v nekonečne milujúcom Bohu, a ak Boha miluješ úprimne, ľahko budeš milovať aj všetkých ľudí odpúšťajúc im všetky nedostatky. Pri kolízii a konaní s ľuďmi maj vo svojom srdci slovo "miluj". Stále ho vnímaj, so všetkými rozprávaj s láskou a zhovievavým srdcom. Pri kolízii s ľuďmi toto slovo zo srdca nikdy nevypúšťaj. Ono silno podporuje utvrdenie srdca v láske. **(Sv. Ján Kronštadtský)**

Pokús sa mať materinské srdce. Vieš, ako cíti matka. Všetko odpúšťa a niekedy sa správa, že nevidí žiadne šibalstvá. Znášaj a ospravedlňuj, zniž sa k ostatným, aby sa aj Christos znížil k tebe. **(Ctihodný Paisij Svätohorec)**

Posvätenie minerálnych prameňov v Bardejovských Kúpeľoch

Dňa 29.6.2021 sa na kolonáde v Bardejovských Kúpeľoch konalo posvätenie minerálnych prameňov. Účasť na posvätení prijal duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Bardejovských Kúpeľoch prot. Mgr. Nikolaj Lakata, PhD., a tiež zástupcovia iných kresťanských denominácií pôsobiacich v kúpeľnom mestečku. Posvätenia sa zúčastnil sa tiež generálny riaditeľ Bardejovských Kúpeľov Pavol Menšík a kúpeľní hostia. Po posvätení sa k prítomným prihovril prot. Nikolaj Lakata:

Vážený pán generálny riaditeľ, duchovní, kúpeľní hostia!

Zišli sme sa pri prameňoch na liečiteľnom mieste, lebo vieme, že život bez vody je nemysliteľný. Voda je Božím darom od stvorenia sveta, avšak svoju podstatu dostala príchodom nášho Spasiteľa

Isusa Christa na rieku Jordán, kde bol pokrstený sv. Jánom Krstiteľom, aby cez tento vodný živel obnovil ľudstvo aj celú prírodu.

Nieko z vás sa možno opýta: Prečo sa svet posväčuje vodou? Pretože už v 1. knihe Mojžišovej čítame: „**Duch Boží znášal sa nad vodami**“ (1 Mjž 1,2) ako nad najčistejším živlom. Boh stvoril vodu nato, aby bola posväčujúca, očisťujúca, oživujúca a životodarná. Vodou bol potopený hriech v čase Noacha, vodou bola prijatá obeť, prinesená spravodlivými. Všetci sme prešli Jordanskou vodou vo svätom krste. Voda nie je mŕtva matéria, pretože vo sv. krste sa ňou uskutočňuje naše duchovné narodenie a ňou sa posväčujeme. Svätá voda je symbolom Svätého Ducha a my pravoslávni kresťania ju nazývame agiasma – svätýňa.

Drahí prítomní, niektorí ľudia do kúpeľov prichádzajú sami, ale niektorých tu prinášajú ako malomocného k Christovi a všetci pacienti čakajú, kedy sa v tejto „Be-

tesde“ - dome milosrdenstva Christos dotkne ich srdca a poviem im: „**Vstaň, vezmi svoju posteľ a chod**“, alebo inak povedané: „**bud' zdravý**“. Tí, ktorí s vierou prístupujete k žriedlam načerpať vodu, podobáte sa Samaritánke, ktorá keď otvorila srdce Bohu, už jej nestačila hocijaká voda, ale pýtala si živú vodu. Mesiáš slepému pomazal oči blatom, pripraveným z vlastnej sliny a posielal ho umyť sa k rybníku Siloe. Opäť voda a poslušnosť zohrávajú dôležitú úlohu.

Christos Sám o Sebe hovorí: „**Ja som živá voda**“. On je Prameňom života i Liečiteľom všetkých chorôb. Všetci ľudia na svete chcú byť zdraví, preto Cirkev verí a učí, že Boh na človeka nezabudol, ani vtedy, keď bol hriešny a vzbúril sa proti Nemu a opovrhoval Jeho autoritou. Napriek tomu človek stále zostáva v Božskej starostlivosti i opatere. Tak ako voda dáva prírode silu, zdravie i život, to isté sa dostáva človeku Svätým Duchom.

Ďakujeme Pánu Bohu ako Prameňu života za tieto pramene i za všetky ostatné po celom svete. Prichádzajme k nim s vierou, aby sme v tejto oáze dostali balzam utrápeným srdciam, zdravie, pokoj a hlavne spásu našich duší, pamätajúc na slová Spasiteľa: „**Ak je niekto smädný a verí vo Mňa, nech príde ku Mne a nech pije**“ (Jn 7,37) a potom nech z nášho vnútra tečú prúdy živej vody.

Veriaci Bardejovských Kúpeľov

Ославовали святых первоверховных апостолов Петра і Павла у Вышній Яблінці

В неділю 18. юла, православны віруючі з Вышнёй Яблінкы ославили праздник Петра і Павла а зарівно 20. юбілей од посвячіння основного каменя церкви, котра ся находить в тім прекраснім, русиньскім селі.

“Органы іграйте Петра величайте, также апостолу Павлу радостно співайте”, - і тотя прекрасна церковна співанка зазвучала в неділю (18.07.2021) в православній церкві у Вышній Яблінці протягом ослав храмового праздника святых первоверховных апостолов Петра і Павла.

Св. Літургію, котрій передходила утрєня, одслужыли священніці: мітр. прот. Ян Русин, мітр. прот. Ян Гліганіч із Стаціна, прот. Йосиф Балберчак справця парохій Выдрань і Полата і домашній прот. Ян Кость, справця парохій Нижня і Вышня Яблінка.

В проповіді отець Гліганіч описав жывоты і характеры обидвох святых а порівнав їх з нами, модерныма людми. Петро, первістным меном Сімон, был поган, простый рыбарь, котрого єдиным цілєм, покы не стрітив Хріста, было

постарати ся о родину. Аж сі го, доведна з ёго братом Адриєм, выбрав Ісус Христос а повів їм: „**подьте за мнов а зроблю з Вас рыбарів людей**“ (Мф, 4, 19). Як нам пояснив отець Ян „ани Петро, ани мы, многораз не докажеме порозуміти заміром Ісуса Христа, ведь чом я, чом мам ходити до черькви, чом ся мам молити?“ Зарівно ся тот апостол вызначовав великов ревностёв, ведь на вызваня Ісуса выступив із шыфы і ішов по воді. Но „ошрашыв ся, зачав ся топити а крічав: Господи, спаси ня“ (Мф, 14, 30). Отець Ян теда прирівнав Петра ку нам: „і мы, многораз запохыбуеме, кедь прийдуть іскушенія, но уж меньше сьме му подобны в наслідованю Христа, кедьже Петро про нёго опустил і то найдорогше што мав, свою родину“.

На другім боці Павел, первістным меном Савл, належав ку тодышній еліті, був ученым Жыдом, богатым римскым обчаном, котрый ся стрітив з Христом аж по ёго воскресеню. Савл перенаслідовав хрестіянів, доконця брав в молодости участь на укаменёваню першого мученика Штефана а був на то патрічно гордый. Ёго обернутя настало аж потім, як ся му приговорив Господь Бог: „**Як так ішов а ближыв ся ку Дамаску, ожарило го світло з неба. Пав на землю а чув голос: Савле! Савле! Чом ня перенаслідуеш?**“ (Деян 9, 3-4). А отець Ян нас порівнав і з тым апостолом: „і Павел, подобно як много людей в сучасности, вірив в Бога, приносив му дары, но в подстаті Го не любив, кедь перенаслідовав хрестіянів“. А як наконець додав: „похопительно і в нашім жывоті суть слабшы моменты, но праві тогды треба подумати на тых апостолів а попросити Бога о силу і мудрость, жебы сьме доказали творити волю Господинову“.

На конець св. Літургії ся отець Ян Кость подяковав Господу Богу за можливість стрітити ся а доведна ославити церьковне свято а отцім духовным і віруючим за їх активну участь. Тых упозорнив, же в сучасности є меджі людми недостаток любви а зась много ненависти, што є страшный гріх, котрый нас веде ку смерти. Зарівно підчеркнув, же не маме інакшу надію, інакшу поміч, як ся молити ку Господу Богу, ку Матері Божій, най мають з нами терпезливість.

Св. Петре і Павле молитє Бога о нас!

**Йосиф Бадида,
член ОЗ Русиньска оброда Словеньска і ОЗ молоды.Русины**

Rozlúčka s mitr. Jánom Ignáčom

V utorok **27. júla 2021** sa v chráme sv. Rastislava v Snine uskutočnila **modlitebná rozlúčka s mitr. Jánom Ignáčom**. Svoju nesmrteľnú dušu odovzdal Stvoriteľovi v nedeľu 25. júla vo veku 84 rokov. Zádušné obrady sa začali v pondelok 26. júla 2021. V utorok 27. júla 2021 arcidekan pre okresy Snina a Humenné a zároveň duchovný správca Pravoslávnej cirkevnej obce v Snine mitr. prot. Igor Kerekanič spolu s viacerými duchovnými slúžili sv. Liturgiu a vykonali obrad kňazského pohrebu za účasti veriacich zo širokého okolia.

Telesné ostatky mitr. prot. Jána Ignáca boli uložené do zeme na cintoríne v prešovskej mestskej časti Nižná Šebastová.

Nekrológ

Zosnulý mitr. prot. Ján Ignác sa narodil 25. júna 1937 v maloroľníckej rodine v obci Ladomirová (okr. Svidník).

Po ukončení ľudovej školy ukončil aj strednú školu a jednu triedu bývalého gymnázia. Po absolvovaní základného vzdelania nastúpil v roku 1954 na Pravoslávnu bohosloveckú fakultu v Prešove do Jednoročného prípravného kurzu a po jeho absolvovaní bol prijatý do prvého ročníka. Štúdium na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte ukončil v školskom roku 1959/60. V tom istom roku bol povolán do povinnej dvojročnej základnej vojenskej služby.

Posmrtná spomienka

16. apríla 1962 sa oženil s Magdalénou Kvartekovou, s ktorou spolu vychovali päť detí.

Preosvietený vladyka Dorotej ho 12. júla 1962 v biskupskej kaplnke v Prešove vysvätil na diakona. 15. júla 1962 ho v Katedrálnej chráme v Prešove vysvätil na jereja.

Jeho prvým pôsobiskom sa od 15. augusta 1962 stala cirkevná obec Miklušovce (okr. Prešov).

Od 15. februára 1965 bol ustanovený za duchovného správcu PCO Údol (okr. Stará Ľubovňa).

Od 1. februára 1969 bol ustanovený za duchovného správcu PCO Driečna (okr. Svidník).

Od 1. septembra 1971 bol ustanovený za duchovného správcu PCO Mikulášová (okr. Bardejov).

Od 15. novembra 1975 bol ustanovený za duchovného správcu PCO Petrová (okr. Bardejov).

Od 1. októbra 2007 bol ustanovený za duchovného správcu v obci Pčoliné (okr. Snina).

Od 6. januára 2008 bol poverený administráciou obce Hostovice (okr. Snina).

Od 14. júna 2009 bol ustanovený za duchovného správcu PCO Hrabová Roztoka a Michajlov.

Od 1. apríla 2014 pôsobil ako duchovný v Snine. 20. februára 2020 ukončil svoju duchovenskú službu. Celkovo v duchovenskej činnosti pôsobil nebohý mitr. prot. Ján Ignác 58 rokov.

Počas svojej práce vo Vinici Christovej bol postupne ocenený právom nosenia nabaderníka počas bohoslužieb, právom nosenia zlatého náprsného kríža, titulom protojereja a titulárny dekan, právom nosenia zlatého kríža s ozdobami, palice, právom nosenia mitry a nakoniec právom nosenia druhého zlatého kríža.

Blažennýj pokoj i víčnaja jemú pámjat!

Zdroj: ***Tlačové oddelenie ÚPPE ER v Prešove***

Misijný odbor ÚPPE ER v Prešove

Foto: ***<https://www.facebook.com/pco.snina>***

POZVÁNKA LADOMIROVÁ

**PRAVOSLÁVNÁ CIRKEVNÁ OBEC V LADOMIROVEJ
VÁS POZÝVA NA SLÁVNOTNÉ BOHOSLUŽBY V ČEŠŤ SVIATKU ŠTĀTIA
HLAVY SV. JĀNA KRSTITEĽA, KTORÉ SA USKUTOČNIA V DŇOCH:**

sobota 11.9.2021

a

nedeĽa 12.9.2021

Program bohosluĹieb:

Sobota 11.9.2021

- 16:00 hod. – Panychída pri hrobe archimandritu Savu
- 17:00 hod. – Posvätenie vody pri studni
- 18:00 hod. – Vsenočné bdenie
- 21:00 hod. – Akafist k sv. Počajevskej ikone BoĹej Matky
- 22:30 hod. – Molebny a Panychídy
- 00:00 hod. – Akafist k sv. Jánovi Krstiteľovi

NedeĽa 12.9.2021

- 01:00 hod. – Modlitby k svätému prijímaniu
- 03:00 hod. – 1. sv. Liturgia
- 05:00 hod. – Akafist k sv. Pantelejmonovi
- 07:00 hod. – Akafist k sv. Jovu Počajevskému
- 09:00 hod. – Slávnostná sv. Liturgia. Po Liturgii pomazanie olejom a chod okolo chrámu s čítaním EvanĹelíj

ZMENA PROGRAMU BOHOSLUĹIEB VYHRADENĀ

Prof. Mgr. Pavol Kačmár
Duchovný správca pravoslávnej cirkevnej obce v Ladomirovej

OBSAH - ОГЛАВЛЕНИЕ

Slovo na 6. nedelu po Päťdesiatnici - uzdravenie ochrnutého (-SHB-).....	3
7. nedela po Zostúpení Svätého Ducha (Jerej Dušan Skonc).....	5
Slovo k 9. nedeli po Päťdesiatnici - Isus kráča po mori (-SHB-).....	6
Preobrazenie Isusa Christa na hore Tábor (Protodiakon Ján Husár).....	9
Pravá a skutočná viera sa nespolieha na svoje sily, ale hľadá pomoc u Boha (Jerej Radoslav Lujjan).....	12
Zosnutie Presvätej Bohorodičky (-SHB-).....	14
Usnutie Presvätej Bohorodičky (Protodiakon Ján Husár).....	16
Svätý apoštolom rovný Gorazd, biskup Moravský, vyznávač (Jerej Peter Dobrič).....	19
Výklad Symbolu viery (10.-12. článok) (A. I. Osipov).....	21
Ako bol ustanovený Uspenský pôst (Prot. Peter Bžik).....	22
Medzi Nebom a Zemou (I.) (ThDr. Ján Pilko, PhD.).....	23
Neopijajte sa vínom, lebo v ňom je nemravnosť (Sv. Ján Zlatoústý).....	25
Zo života a myšlienok svätého Jozefa Hesychastu (IV.) (ThDr. Pavol Kochan, PhD.).....	27
Boľševický teror a Ruská pravoslávna cirkev (recenzia na knihu).....	29
Zo zahraničia.....	30
Správy zo Zastupiteľstva.....	34
Zo života prešovskej eparchie.....	36
Posmrtná spomienka.....	39
Pozvánka.....	41

OZNAM: Týmto si vás dovoľujeme informovať, že z nariadenia ÚMR PC sú blahoželaná a posmrtné spomienky s výnimkou pravoslávnych duchovných spoplatnené sumou 7 eur. Reklamy a pozvánky na zárobkové akcie (zájazdy, tábory a pod.) sú spoplatnené sumou 10 eur za pol strany a 20 eur za celú stranu. V prípade záujmu môžete svoju reklamu umiestniť aj na našu internetovú stránku www.orthodox.sk. Cena dohodou.

Na prednej strane obálky:

Pravoslávny chrám Vzniesenia Isusa Christa v Bežovciach

Odkaz

sv. Cyrila
a Metoda

ЗАПОВІТ

св. Кирилла
і Мефодія

8

21

Mesačník Pravoslávnej cirkvi
na Slovensku

Ročník LXVII/2021
ISSN 0139-9012

**S požehnaním Jeho Blaženosti Rastislava,
arcibiskupa prešovského,
metropolitu českých krajín a Slovenska**

Vydáva: Metropolitná rada
Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Adresa redakcie:

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Telefón: 051/77 24 736, 0908 879 835

E-mail: ocam@orthodox.sk

Web: www.orthodox.sk,
www.ocam.orthodox.sk

Zodpovedný redaktor: Prot. Vasyl Kuzmyk
Jazyková úprava: Prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka.

Tlač: Tlačiareň svidnícka, spol. s r. o.
čat. Nebiljaka 121/18, 089 01 Svidník

Ročný príspevok pre jednotlivcov **6,- € +**

poštovné 6,- €, polročný príspevok pre

jednotlivcov **3,- € + poštovné 3,- €**

Účet: IBAN: **SK810900 0000 0000 96292967**

BIC: **GIBASKBX**

Objednávky na odber:

Úrad Metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi

Bayerova 8, 080 01 Prešov

Tel. č.: 051/7724 736

E-mail: mrpc@orthodox.sk

Každá pravoslávna cirkevná obec.

Povolené EVPT 167/2008 z 27. 11. 2008.

Číslo indexu: EV 173/08.